

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA

**o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu
Slovenskej republiky za rok 2010**

**Bratislava
marec 2011**

Obsah

Zoznam používaných skratiek	3
Ú v o d	4
1 Kontrolná činnosť NKÚ SR za rok 2010	5
1.1 Zameranie kontrolnej činnosti	5
1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu	5
1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ	5
1.2.2 Výsledky tematických kontrol	8
1.2.3 Výsledky kontrol hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu vyčlenenými na vybrané programy a kontrol výkonnosti	15
1.2.4 Výsledky finančných kontrol	20
1.3 Výsledky kontrol v príjmovej časti verejného rozpočtu	21
1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy	23
1.5 Výsledky kontrol v oblasti informačných systémov	27
1.6 Výsledky medzinárodných kontrol	27
1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami	28
1.8 Realizácia výsledkov kontrol a odporúčania NKÚ SR	29
2 Ostatné činnosti NKÚ SR	36
2.1 Stanoviská a správa NKÚ SR pre NR SR	36
2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a z KF	36
2.3 Plnenie funkcie vnútorného audítora EUROSAI	37
2.4 Súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi	37
2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb	37
2.6 Styk s verejnosťou	38
2.7 Medzirezortné pripomienkové konanie	40
2.8 Medzinárodné aktivity	40
3 Ľudské zdroje a hospodárenie NKÚ SR	43
3.1 Ľudské zdroje	43
3.2 Hospodárenie NKÚ SR	44
3.3 Vnútorný audit	45
Záver	45

Zoznam používaných skratiek

CAF	Spoločný systém hodnotenia kvality
CR SR	Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky
CÚ	colný úrad
DR SR	Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky
DÚ	daňový úrad
EDA	Európsky dvor audítorov
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
EUROSAI	Európska organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
INTERREG III	Iniciatíva Spoločenstva týkajúca sa transeurópskej spolupráce na podporu harmonického a vyváženého rozvoja európskeho priestoru
INTOSAI	Medzinárodná organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
ISSAI	medzinárodné štandardy najvyšších kontrolných inštitúcií
KF	Kohézny fond
MDPT SR	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MO	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MPŽPRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia, regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NATO	Organizácia Severoatlantickej zmluvy
NDS, a.s.	Národná diaľničná spoločnosť, a.s.
NFP	nenávratný finančný príspevok
NKI	najvyššie kontrolné inštitúcie
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
PO	platobný orgán
RO	riadiaci orgán
SORO	sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
SRo	Slovenský rozhlas
STV	Slovenská televízia
ŠF	Štrukturálne fondy
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	štátny rozpočet
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	vyšší územný celok
VŠ	vysoká škola
VZN	všeobecne záväzné nariadenie

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2010

Úvod

NKÚ SR predkladá NR SR správu o výsledkoch svojej kontrolnej činnosti za rok 2010 podľa čl. 62 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a § 5 ods. 5 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NKÚ SR“).

NKÚ SR vykonáva kontrolu z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti. V súlade so zákonom o NKÚ SR vo svojej činnosti uplatňuje medzinárodné štandardy ISSAI.

NKÚ SR vychádzajúc zo svojej dlhodobej stratégie a princípov presadzovaných NKI združenými v INTOSAI a EUROSAI, vedomý si svojej zodpovednosti a poslania v spoločnosti vykonával v hodnotenom období svoju kontrolnú činnosť s cieľom napomáhať príslušným orgánom verejnej správy riešiť aktuálne problémy SR. Kontrolné akcie vykonával tak, aby boli zdrojom nezávislého a objektívneho poznania a slúžili kontrolovaným subjektom a kompetentným orgánom na prijímanie adekvátnych opatrení na odstraňovanie nedostatkov zisťovaných kontrolou a zabránili ich opakovaniu.

Nezávislá nezisková organizácia Global Integrity ocenila NKÚ SR vo svojej tohtoročnej správe o výsledkoch výskumu zameraného na oblasť verejnej správy, predovšetkým na otázky transparentnosti a korupcie v SR, v ktorej vyzdvihla jeho politickú nezávislosť a solídne personálne obsadenie. Profesionálny prístup kontrolórov NKÚ SR ocenili aj samosprávne orgány a organizácie ako je Združenie miest a obcí Slovenska, ktoré na základe rozhodnutia Rady ZMOS pri príležitosti 20. výročia vzniku tohto združenia udelilo NKÚ SR pamätnú plaketu za dlhoročnú spoluprácu pri rozvíjaní miestnej územnej samosprávy.

V posledných rokoch venuje NKÚ SR zvýšenú pozornosť internému hodnoteniu kvality kontroly. V súlade s medzinárodnými štandardami ISSAI a európskymi vykonávacími smernicami pravidelne hodnotí kvalitu prípravy, výkonu a realizácie kontrolnej činnosti spolu s výslednými materiálmi a súvisiacou dokumentáciou z kontrolných akcií.

V roku 2010 sa NKÚ SR rozhodol v rámci procesu implementácie manažérstva kvality a jeho hodnotenia vo verejnej správe uplatňovať spoločný systém hodnotenia kvality, pričom zámerom NKÚ SR je požiadať o externú spätnú väzbu modelu CAF. Uvedený model predstavuje medzinárodne uznávaný nástroj na samohodnotenie, špecificky určený pre organizácie verejnej správy v štátoch EÚ. Zároveň prebieha na úrade nezávislé hodnotenie kvality kontrolnej činnosti formou Peer Review. Cieľom tohto projektu je posilnenie systému manažérstva kvality a zvýšenie účinnosti nezávislej kontroly. Jeho účelom je posúdenie, či Koncepcia rozvoja NKÚ SR na roky 2007 – 2012 je vhodne navrhnutá a podporuje účinnú a nezávislú kontrolu pri plnení poslania úradu podľa zákona o NKÚ SR. Ukončenie projektu je plánované na máj 2011. Záverečná správa bude podkladom pre analýzu vnútorných postupov úradu a ich aktualizáciu v 2. polroku 2011.

1 Kontrolná činnosť NKÚ SR za rok 2010

1.1 Zameranie kontrolnej činnosti

Kontrolná činnosť NKÚ SR vychádzala z hľadiska svojho zamerania a rozsahu zo zákona o štátnom rozpočte na rok 2010, podľa ktorého v uvedenom roku mal NKÚ SR:

- vykonať 72 kontrolných akcií zameraných na zisťovanie stavu dodržiavania všeobecne záväzných predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účelovosti pri hospodárení s verejným majetkom,
- zabezpečiť plnenie osobitných úloh vo vzťahu k európskym fondom formou kontrolnej činnosti v 30 subjektoch.

Z vecného hľadiska sa plán kontrolnej činnosti NKÚ SR orientoval najmä na kontroly prostriedkov poskytnutých z EÚ, kontroly zamerané na zmiernenie dopadov hospodárskej krízy a kontroly celospoločensky významných oblastí. Ročný plán kontrolnej činnosti obsahoval aj úlohy, ktoré NKÚ SR vyplývali zo zákona, paralelné kontroly vykonávané s NKI okolitých štátov, ako aj kontroly plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami.

Výber tém kontrolných akcií a kontrolovaných subjektov vychádzal z odporúčaní a požiadaviek NR SR, výsledkov rizikovej analýzy dopadov hospodárenia a majetkovej podstaty kontrolovaných subjektov, z poznatkov získaných z agendy došlých sťažností a podnetov, ako aj ostatných poznatkov a informácií získaných z predchádzajúcej kontrolnej činnosti NKÚ SR, ako aj záverov a odporúčaní vyplývajúcich z jeho medzinárodných aktivít. V oblasti kontroly prostriedkov poskytnutých z EÚ bol výber kontrolovaných subjektov realizovaný tak, aby NKÚ SR mohol plniť úlohy orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a KF za programové obdobie 2004 – 2006.

V roku 2010 vykonal NKÚ SR spolu 77 kontrolných akcií, pričom skontroloval 449 subjektov. Boli zamerané, na zisťovanie stavu dodržiavania všeobecne záväzných predpisov, hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelovosti pri hospodárení s verejným majetkom.

Osobitné úlohy vo vzťahu k európskym fondom formou kontrolnej činnosti boli realizované v 78 subjektoch, čo predstavovalo prekročenie plánovaného ukazovateľa o 48 subjektov. Prekročenie sa dosiahlo v dôsledku zvýšenia počtu kontrolovaných subjektov v oblasti štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006, pre ktoré bol rok 2010 kľúčovým, lebo v ňom končilo všetkých 11 programov vo finančnom objeme 1,2 mld. eur.

1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu

V roku 2010 vykonal NKÚ SR vo výdavkovej časti verejného rozpočtu spolu 72 kontrolných akcií v 399 subjektoch. Viaceré kontrolné akcie mali kombinovaný charakter, pretože sa v nich prelínali prvky kontroly súladu, výkonnosti, finančnej kontroly a kontroly plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolnými akciami NKÚ SR.

1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ

NKÚ SR vykonal v roku 2010 spolu 21 kontrolných akcií, ktorých predmetom bolo

najmä čerpanie prostriedkov z fondov EÚ. Z toho 7 kontrolných akcií vykonal v pozícii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a z KF programového obdobia 2004 – 2006. Kontroly boli zamerané na všetky požadované oblasti tak, aby NKÚ SR mohol nadobudnúť primerané uistenie o zákonnosti a správnosti platieb z fondov EÚ. Kontrolnou činnosťou v pozícii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci bolo zistených celkom 202 nedostatkov a dohodnutých 202 odporúčaní na nápravu zisteného stavu. Napríklad:

Kontrola štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 Európskeho fondu regionálneho rozvoja bola vykonaná na MH SR (RO a platobná jednotka) a na mieste u 24 konečných prijímateľov pomoci so zameraním na Sektorový operačný program Priemysel a služby.

Kontrola poukázala na slabé miesta a nedostatky, ktoré boli v kontrolovaných subjektoch spôsobené nedodržiavaním noriem EÚ a SR, ďalších platných pravidiel, vnútorných písomných postupov organizácií a zmlúv o nenávratnom finančnom príspevku. Nedostatky boli zistené aj v systéme riadenia a kontroly, a to v oblasti ochrany finančných záujmov ES. Kontrola konečných prijímateľov pomoci poukázala na nedostatky v oblasti verejného obstarávania, účtovníctva, na porušenia finančnej disciplíny a na nedodržiavanie niektorých zmlúv o poskytnutí NFP.

Zo záverov vykonaných kontrol vyplynulo, že preverovaný program dosiahol uspokojivú úroveň čerpania alokovaných zdrojov EÚ na programové obdobie 2004 – 2006 a nehrozí riziko straty finančných prostriedkov z dôvodu ich nedočerpania v stanovenej lehote. Pozitívne bolo možné hodnotiť, že kontrolou všetkých 24 konečných prijímateľov pomoci neboli odhalené nedostatky súvisiace so samotnou fyzickou realizáciou projektov a že finančné zdroje EÚ a ŠR boli použité na určené ciele.

Kontrola projektov Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006, ktorých doba realizácie skončila 31.12.2009 a záverečná kontrola štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 bola vykonaná na MF SR, MŽP SR, MDPT SR a u piatich konečných prijímateľov pomoci. V rámci kontroly KF bolo preverených 5 projektov v oblasti životného prostredia v celkovej sume 103,7 mil. eur a 1 projekt v oblasti dopravy v sume 131,3 mil. eur.

Nedostatky boli zistené v 6 kontrolovaných subjektoch na úrovni konečných prijímateľov pomoci. Týkali sa najmä neplnenia zmluvných povinností, neskorých úhrad vlastných finančných prostriedkov na účet finančných memoránd, nepredkladania predpísaných správ o projektoch v dohodnutých lehotách, nezabezpečenia poistenia majetku v požadovanom rozsahu a systému archivácie dokladov. I napriek týmto nedostatkom získal NKÚ SR celkové primerané uistenie, že systémy riadenia a kontroly sú účinné a že výdavky zahrnuté v certifikovaných výkazoch výdavkov 6 kontrolovaných projektov KF zodpovedajú právnym predpisom a pravidlám EÚ a SR a sú správne.

Po ukončení záverečných kontrol vydal NKÚ SR v súlade s požiadavkami nariadenia Rady (ES) a nariadenia Komisie (ES) osobitne na každý zo 6 kontrolovaných projektov vyhlásenie o ukončení pomoci, z toho pre 4 projekty s výhradou. V rámci tejto kontroly boli vykonané záverečné preverenia 7 programov ŠF. Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR vydal na každý program vyhlásenie o ukončení pomoci.

Kontrola štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu a Finančného nástroja pre rozvoj rybolovu bola vykonaná na MP SR (RO), v Pôdohospodárskej platobnej agentúre (SORO) a na mieste u 31 konečných prijímateľov pomoci so zameraním na Sektorový

operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Kontrola zistila spolu 55 nedostatkov, z toho 2 nedostatky na MP SR, 2 nedostatky v Pôdohospodárskej platobnej agentúre a 51 nedostatkov u konečných prijímateľov pomoci, z nich viaceré mali rovnaký charakter.

Zistené nedostatky na RO a SORO sa týkali ich systému riadenia a kontroly a oblasti ochrany finančných záujmov ES. Kontrola konečných prijímateľov/príjemcov pomoci poukázala najmä na nedodržovanie niektorých zmlúv o NFP a predpisov v oblasti verejného obstarávania a účtovníctva. V jednom prípade bolo zistené zastavenie produktívnej činnosti a zrealizovaný projekt neslúžil účelu, na ktorý boli finančné prostriedky poskytnuté. Pozitívne však možno hodnotiť, že u ostatných 30 kontrolovaných konečných prijímateľov pomoci boli finančné zdroje EÚ a SR použité na určené ciele.

Výsledky *kontroly projektu Kohézneho fondu „Výstavba diaľnice D1, úsek Mengusovce – Jánovce“, č. opatrenia 2002/SK/16/P/PT/004* vykonanej v NDS, a.s. (konečný prijímateľ pomoci) poukázali na nekompletnosť predložených dokumentov a nedoriešenú delimitáciu spisovej agendy zrušenej implementačnej agentúry a jej prechod na MDVRR SR. Ďalej bolo zistené, že NDS, a.s. prekročila finančné náklady na projekt a nepožiadala o zmenu rozhodnutia Komisie. V nadväznosti na nedostatky zistené kontrolou uplatnil NKÚ SR príslušné odporúčania na ich odstránenie.

Kontrolou stavu využívania finančných prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti v programovom období 2007 – 2013, ktorá bola vykonaná na MF SR (SORO pre prioritnú os 1 a 3) a na MK SR (SORO pre prioritnú os 2 predmetného operačného programu) bolo zistené, že úlohy v oblasti zabezpečenia administratívnych a organizačných kapacít SORO MK SR boli splnené len čiastočne. Plánovaný počet zamestnancov v roku 2009 nebol doplnený, pracovné pozície boli neobsadené a opisy činnosti zamestnancov nevyplývali z náplne organizačných útvarov, ktoré sa podieľali na plnení úloh SORO. Plánované stavy zamestnancov SORO MF SR v rokoch 2009 a 2010 neboli naplnené. Ani MK SR nesplnilo úlohu realizovať výzvy na predkladanie projektov do jedného mesiaca od vytvorenia SORO; do 30.11.2010 nebol realizovaný žiaden projekt.

Na implementáciu Operačného programu Informatizácia spoločnosti bolo k 30.06.2010 čerpaných len 1,23 % z alokovaných finančných prostriedkov, a to na projekt Elektronické služby katastra nehnuteľností realizovaný v prioritnej osi 1 (Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb) a na prioritnú os 4 (Technická pomoc). Ani jedna výzva nebola vyhlásená na predkladanie žiadostí o NFP v prioritnej osi 2 (Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry) a prioritnej osi 3 (Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu). Certifikované výdavky k 31.12.2010 predstavovali 30 427 777 eur, čo je len 2,62 % z celkových alokovaných prostriedkov.

Výzvy plánované na 2. polrok 2009 a na 1. polrok 2010 pre prioritnú os 2 a 3 neboli vyhlásené, čím nebol dodržaný časový harmonogram výziev. Nízke čerpanie alokovaných finančných prostriedkov a nevyhlasovanie plánovaných výziev alebo oneskorené vyhlasovanie výziev zvyšuje riziko, že sa finančné prostriedky Operačného programu Informatizácia spoločnosti nebudú čerpať včas a v plnej výške.

Pri *kontrole projektu Kohézneho fondu „Bratislava – protipovodňová ochrana“, č. opatrenia 2004/SK/16/C/PE/007, kontrole projektu Kohézneho fondu „Povodie Váhu a Dunaja – odvedenie a čistenie odpadových vôd a zásobovanie pitnou vodou – aglomerácia Šamorín na Slovensku“, č. opatrenia 2004/SK/16/C/PE/004 a pri kontrole systému riadenia a kontroly Úradu vlády SR ako riadiaceho orgánu pre Kohézny fond programového obdobia 2004 – 2006* neboli zistené závažné nedostatky.

1.2.2 Výsledky tematických kontrol

V roku 2010 vykonal NKÚ SR 13 kontrolných akcií s osobitným zameraním na problematiku transformácie vybraných organizácií na akciové spoločnosti, rozvoj a modernizáciu mobilného parku v oblasti železničnej dopravy, budovanie protipovodňových opatrení, obnovu národných kultúrnych pamiatok, hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s verejným majetkom, dodržiavanie zmluvných podmienok a účelnosti čerpania finančných prostriedkov pri realizácii kontraktov, nakladanie s majetkom akciových spoločností so 100 % majetkovou účasťou štátu a evidenciu a nakladanie s nehnuteľným majetkom štátu.

Kontrola procesu transformácie vybraných organizácií Ministerstva vnútra SR na akciové spoločnosti bola vykonaná na MV SR, v Automobilových opravovniach MV SR, a.s. (ďalej len „AO MV SR, a.s.“), v Nemocnici svätého Michala, a.s. (ďalej len „nemocnica“) a v prevádzkach AO MV SR, a.s. v Banskej Bystrici a v Košiciach.

Pri tejto kontrole NKÚ SR zistil nedostatky v ocenení majetku vkladaneho do základného imania akciovej spoločnosti. V AO MV SR, a. s. v jednom prípade išlo o podhodnotenie majetku o DPH (1 544 eur), ktorá nebola zahrnutá do obstarávacej ceny, v ďalšom prípade išlo o nadhodnotenie majetku o 136 000 eur. Nemocnica nemala v súpise majetku, ktorý bol podkladom pre určenie všeobecnej hodnoty, zahrnutý majetok v celkovej sume 2 766 eur obstaraný v novembri 2008. V 9 prípadoch bol na základe vypracovaného súpisu majetku ohodnotený softvér v obstarávacej cene 20 995 eur, ktorý organizácia nemala zaúčtovaný na príslušných účtoch.

Kontrola preukázala, že spracovanie podnikateľského plánu na rok 2009 nebolo koncepčne pripravené. V AO MV SR, a. s. bol podnikateľský plán na 2. polrok 2009 definitívne schválený predstavenstvom spoločnosti až v októbri 2009. Podnikateľský plán na rok 2010 schválilo iba predstavenstvo, dozornou radou a valným zhromaždením spoločnosti však schválený nebol. V nemocnici bol podnikateľský plán na rok 2009 vypracovaný dodatočne a nie v štádiu príprav v roku 2008, alebo na začiatku roka 2009. Ďalej bolo zistené nedodržanie stanov tejto spoločnosti v tom, že ku dňu začatia činnosti spoločnosti bol predseda dozornej rady spoločníkom v dvoch spoločnostiach s ručením obmedzeným. Aj po zlúčení s Nemocnicou MO SR, a. s. bol za člena dozornej rady zvolený zástupca, ktorý bol súčasne členom dozornej rady inej akciovej spoločnosti.

Kontrola tiež preukázala, že sa nedosiahol pôvodný zámer transformácie príspevkových organizácií na akciové spoločnosti, t.j. zabezpečiť ich samofinancovanie, resp. dosahovať zisk. Výsledkom hospodárenia oboch akciových spoločností za rok 2009 bola strata, ktorá bola hlbšia ako predpokladali ich podnikateľské plány.

AO MV SR, a. s. vykázali od svojho vzniku 11.07.2009 do 31.12.2009 stratu vo výške 734 639 eur, pričom podnikateľský plán predpokladal stratu vo výške 493 040 eur. Nemocnica po zlúčení s Nemocnicou MO SR, a. s. vykázala k 31. 12. 2009 stratu 2 490 649 eur. Spolu so stratou Nemocnice MO SR, a. s. z minulých rokov dosiahla táto strata výšku až 7 914 098 eur.

Nedodržanie zákona o správe majetku štátu bolo zistené v tom, že počas transformácie nebol doriešený prechod práv a povinností vyplývajúci z piatich leasingových zmlúv uzatvorených príspevkovou organizáciou na servisnú a automobilovú techniku.

Porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov vyplynulo aj z toho, že pri určovaní všeobecnej hodnoty majetku znaleckými posudkami boli do nepeňažného

vkladu v AO MV SR, a. s. zahrnuté aj neocenené zásoby, čím reálna hodnota vložených zásob nezodpovedala hodnote vkladu určenej znalcom.

Podľa súpisu majetku bol súčasťou nepeňažného vkladu v nemocnici aj pozemok o výmere 379 m², ktorého všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom bola 213 889 eur. Pozemok nebol vedený v účtovníctve napriek tomu, že organizácia mala na pozemok list vlastníctva.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na rozvoj a modernizáciu mobilného parku Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. mala za cieľ preveriť, či verejné prostriedky EÚ a SR poskytnuté v období rokov 2007 – 2009 na rozvoj a modernizáciu mobilného parku boli použité v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktorými bola SR viazaná, predpismi EÚ a SR a kontraktačnými záväzkami. Kontrola NKÚ SR v preverovaných oblastiach nezistila nedostatky.

Kontrola poskytovania verejných prostriedkov na protipovodňové opatrenia bola vykonaná na MŽP SR za účelom preverenia použitia verejných prostriedkov na financovanie protipovodňových opatrení za obdobie rokov 2007 – 2009.

MŽP SR poskytlo finančné prostriedky Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š.p. na protipovodňové opatrenia v celkovej sume 1 252 022 739 Sk (41 559 541 eur) a Slovenskému hydrometeorologickému ústavu na projekt POVAPSYS v celkovej sume 107 499 880 Sk (3 568 342 eur). NKÚ SR pri kontrole poskytnutia finančných prostriedkov uvedenému ústavu zistil nesúlad s uzatvorenými kontraktmi v prípade zmeny záväzných ukazovateľov rozpočtu tým, že sa tieto nepremietli do písomných dodatkov.

Kontrola na MŽP SR poukázala aj na ďalšie nedostatky, napríklad, že MŽP SR zabezpečilo transpozíciu smerníc EÚ do noriem SR, alebo v prípade Smernice 2007/60/ES nedodržalo určený termín.

NKÚ SR zistil aj nedostatky v procese vypracovania, predkladania a schvaľovania povodňových plánov zabezpečovacích prác správcov vodných tokov a povodňových plánov krajov. V kontrolovanom období nezasadala vôbec Ústredná protipovodňová komisia, ktorá mala koordinovať a kontrolovať prípravu a vykonávanie preventívnych opatrení na úseku ochrany pred povodňami.

Kontrola tiež ukázala, že „Program protipovodňovej ochrany v SR do roku 2010“ nebol zdrojovo zabezpečený a neboli tak vytvorené predpoklady jeho plnenia. Zároveň boli zistené ďalšie nedostatky, napríklad neuzatváranie dodatkov ku kontraktom, nevykonávanie kontrolných dní a nezabezpečenie archivácie dokumentov.

Kontrola obnovy národných kultúrnych pamiatok so zameraním na lokality svetového kultúrneho dedičstva bola vykonaná na MK SR a u 22 prijímateľov dotácie za obdobie od roku 2008 do času kontroly v marci 2010.

Výsledky kontroly preukázali, že predpisy MK SR o poskytovaní dotácií neboli úplné, zrozumiteľné a jednoznačné. Ďalej bolo zistené, že MK SR hodnotilo a následne poskytlo dotáciu aj žiadateľom, ktorí predložili žiadosti po stanovenom termíne, resp. ich žiadosti neboli kompletne, pričom odborná komisia pri rokovaní a posudzovaní žiadostí nepostupovala podľa postupov stanovených v predpisoch MK SR. V rámci vyúčtovania neboli predkladané účtovné doklady; jeden z prijímateľov nevykonával vyúčtovanie dotácie v termíne a ani zmluvne určeným spôsobom, MK SR ho však nevyzvalo dotáciu vrátiť.

Kontrolami u prijímateľov dotácií boli zistené porušenia zákona o ochrane pamiatkového fondu, stavebného zákona, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o účtovníctve a zákona o verejných prácach.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom v Slovenskom rozhlase bola vykonaná za obdobie rokov 2008 – 2010. Hospodárenie SRo bolo za rok 2008 uzavreté stratou vo výške 377 116 eur a za rok 2009 ziskom vo výške 3 504 514 eur. Po zaúčtovaní zisku z roku 2009 vykazoval v júni 2010 na účte Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov stratu vo výške 4 071 035 eur.

Kontrolou boli zistené viaceré nedostatky, vrátane nehospodárneho použitia finančných prostriedkov. Napríklad dotácie zo ŠR mal SRo na účte, ktorý nebol úročený, čo bolo podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy nehospodárne. Nehospodárne boli vynaložené aj finančné prostriedky v sume 4 755,03 eur, použité v roku 2003 na projektovú dokumentáciu investičnej akcie, ktorá bola v roku 2010 posúdená ako zmarená investícia a navrhnutá ako škoda na odpis; SRo pri obstaraní klimatizačných jednotiek dohodol kúpnu cenu vyššiu ako bola ich účtovná zostatková hodnota. Rozdiel medzi zostatkovou hodnotou a dohodnutou cenou klimatizačného zariadenia v sume 5 327,28 eur nebol vynaložený hospodárne. SRo založil obchodnú spoločnosť, s ktorou uzavrel za účelom podnikania v oblasti reklamy komisionársku zmluvu. V rokoch 2008 – 2010 v rozpore s uzatvorenou zmluvou SRo refundoval obchodnej spoločnosti bonusy bez odpočítania rabatu vo výške 15 %, ktorý jej už uhradil v predchádzajúcom období. Tým nehospodárne použil sumu 40 993,33 eur, pričom od septembra 2009 došlo v sume 14 431,00 eur k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ešte v priebehu kontroly NKÚ SR podpísal SRo s obchodnou spoločnosťou za účelom vrátenia tejto sumy dohodu o urovaní, na základe ktorej bude suma 40 993,33 eur (48 782,06 eur s DPH) vrátená SRo.

Kontrolou verejného obstarávania bol zistený prípad použitia nesprávneho postupu verejného obstarávania a tiež to, že SRo v tejto oblasti využíval externú spoločnosť aj na činnosti, ktoré mohol vykonávať svojimi zamestnancami.

V rozpore so zákonom o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií nezabezpečil SRo riadnu ochranu svojho majetku v prípadoch jeho zapožičiavania tretím osobám, s ktorými neuzatvoril dohody o hmotnej zodpovednosti a o prevzatí majetku treťou osobou. V rozpore s týmto zákonom konal SRo aj v prípadoch, keď hmotný majetok požičiaval tretím osobám formou výpožičky bezplatne.

NKÚ SR zistil nedostatky aj v dodržiavaní zákona o účtovníctve, napríklad chýbala, resp. nebola úplná dokumentácia pri faktúrach, neprípustným spôsobom boli vykonávané záznamy na účtovných dokladoch a vyskytli sa chyby v oceňovaní majetku. V kontrolovanom období nebola vykonaná inventarizácia rozdielu majetku a záväzkov, v roku 2008 ani inventarizácia nehmotného majetku, a na inventúrnych súpisoch chýbali niektoré povinné náležitosti. Ďalej bolo zistené, že SRo v rokoch 2005 – 2006 uzatvoril rámcovú zmluvu a dve realizačné zmluvy s podnikateľským subjektom o odkúpení pohľadávok neplatičov koncesionárskych poplatkov, od ktorej v októbri 2006 odstúpil. Problémy súvisiace s odstúpením od zmluvy boli riešené súdnou cestou, avšak z toho vzniknuté pohľadávky a záväzky, v rozpore so zákonom o účtovníctve, neboli vedené v účtovníctve SRo.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom v Slovenskej televízii bola vykonaná za obdobie od roku 2008 až 1. polrok 2010. STV dosahovala v posledných rokoch nepriaznivé hospodárske výsledky: v roku 2008 stratu vo výške 9 522 837 eur, v roku 2009 stratu 5 625 876 eur a za 1. polrok 2010 stratu 6 606 332 eur. Plánovaný hospodársky výsledok na rok 2010 – strata vo výške 3 660 045 eur bola už k 30.06.2010 prekročená o 2 946 287 eur. V roku 2009 dosiahli stratu aj dcérske spoločnosti 1.2 media (499 062 eur) a STV Broadcasting (119 639 eur). Náklady z ich

podnikateľskej činnosti neboli pokryté výnosmi z nej, t. j. nutná podmienka existencie podnikateľskej činnosti podľa zákona o STV za rok 2009 a 1. polrok 2010 nebola splnená.

Kontrolou bolo zistené, že konatelia spoločnosti 1.2 media boli v kontrolovanom období súčasne aj riaditeľmi obchodu STV, pričom predaj komerčného priestoru v obchodnom úseku STV sa zhodoval s predmetom činnosti (predaj času a priestoru pre reklamu) spoločnosti 1.2 media. Ďalej bolo v spoločnosti 1.2 media zistené, že väčšina kontrolovaných účtovných dokladov účtu náklady na reprezentáciu nepreukazovali svojim obsahom skutočnosť, že súviseli s predmetom činnosti spoločnosti. V účtovníctve spoločnosti boli vedené nečitateľné účtovné záznamy. Výška čerpaných nákladov na uvedenom účte nebola v súlade s hospodárskym výsledkom spoločnosti. Odmeňovanie konateľov v kontrolovanom období malo byť podmienené pozitívnym hospodárskym výsledkom spoločnosti za príslušný rok, čo sa však vo výške odmien neprejavilo.

Na výber poskytovateľa právnych služieb nevyužil kontrolovaný subjekt verejnú obchodnú súťaž podľa Obchodného zákonníka. Viaceré nedostatky boli zistené v uplatňovaní zmluvných vzťahov: STV zrušila v novembri 2008 zmluvu o právnom zastupovaní v súdnom spore z titulu, ktorý v zmluve neupravila, čo viedlo k nehospodárnemu vynaloženiu finančných prostriedkov v sume vyššej ako 934 tis. eur. Následne, v decembri 2008, uzavrela STV s inou advokátskou kanceláriou novú zmluvu o právnom zastupovaní s dohodnutou odmenou v prípade plného úspechu v spore vo výške 5 950 tis. eur.

Pri kontrole procesu verejného obstarávania bolo zistené, že informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk boli zasielané uchádzačom oneskorene. V dohodách o vykonaní prác, o pracovnej činnosti alebo dohodách o brigádnickej práci študenta bolo zistené prekračovanie maximálneho počtu hodín určeného Zákonníkom práce. Ešte v roku 2005 STV obstarala softvér, ktorý sa jej ani po 5 rokoch nepodarilo uviesť do prevádzky a ku ktorému vypracovala opravnú položku v sume 524 tis. eur a túto sumu zaradila do nákladov roku 2009.

Za kontrolované obdobie boli STV udelené pokuty v celkovej výške 307 tis. eur. Niektoré z nich riešila STV prostredníctvom súdov, čím vznikli ďalšie náklady za trovy konania. Všetky pokuty vznikli z titulu nedodržania zákona pri plnení úloh a povinností, pričom ani jeden z vybratých prípadov riešených v škodovej komisii neskončil postihom zamestnanca zodpovedného za spôsobenú škodu. Uhradením pokút a trov konania došlo k nehospodárnemu použitiu verejných prostriedkov a tým k porušeniu finančnej disciplíny v sume 331 980 eur.

Kontrolou využívania majetku STV bolo zistené, že dlhodobu (od roku 2003) boli využívané priestory len po 13. poschodie v 28 poschodovej výškovej budove. Nevyužívaním ostatných priestorov prichádzalo k ich postupnému znehodnoteniu, vrátane rozvodov vody a ostatných inžinierskych sietí, čo nebolo v súlade so zákonom o STV.

V rámci prípravy a realizácie digitalizácie uzavrela STV zmluvu s dodávateľom, pričom sa zaviazala na plnenie, ktoré nemala finančne kryté, keď len za mesiace 06 – 08/2010 zostali neuhradené faktúry po termíne splatnosti vo výške cca 3 178 tis. eur. Kontrolou bolo zistené, že STV prijala v zmluve záväzok, v ktorom sa vystavila riziku nedodržania zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Kontrola správnosti stanovenia a dodržiavania zmluvných podmienok a účelnosti čerpania finančných prostriedkov pri realizácii kontraktov uzatvorených Ministerstvom financií SR a Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania s firmou Hayek Consulting, s.r.o. v rokoch 2007 – 2010 bola vykonaná na základe uznesenia NR SR č. 103 z 13. októbra 2010 na MF SR a v Národnej agentúre pre rozvoj malého a stredného podnikania (ďalej len „NARMSP“) so sídlom v Bratislave.

MF SR uzatvorilo v rokoch 2007 až 2010 štyri zmluvy so spoločnosťou Hayek Consulting, s.r.o. podľa Obchodného zákonníka. Na úhradu zmluvne dohodnutých cien MF SR vynaložilo celkom 1 507 941,65 eur s DPH.

Kontrola výdavkov za realizáciu zmluvy uzatvorenej v roku 2008, ktorej predmetom bola praktická implementácia programového rozpočtovania v územnej samospráve, zistila v troch prípadoch nedodržanie zásady hospodárnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov, keď MF SR nepostupovalo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách. Zároveň tým porušilo finančnú disciplínu podľa citovaného zákona. Išlo o tieto prípady:

- vysoký stupeň zhody (95 %) školiacich materiálov vypracovaných na konkrétne podmienky každého z 30 pilotných subjektov, ktoré obsahovali prevažne všeobecné informácie a definície základných pojmov programového rozpočtovania a v zásade vyhovovali rovnako všetkým typom subjektov. MF SR vynaložilo za materiály celkom 532 272,79 eur. Zistená bola tiež zhoda v obsahu školiacich materiálov s obsahom metodických dokumentov vypracovaných na základe ďalších troch zmlúv o dielo;

- nedodržanie hospodárnosti pri organizácii a realizácii školení zameraných na konkrétne podmienky pilotných subjektov. V 19 prípadoch sa školenia zúčastnila len 1 osoba, v 27 prípadoch len 2 osoby a v ostatných prípadoch bola účasť v rozmedzí od 3 do 30 osôb, pričom MF SR za školiace aktivity uhradilo sumu 232 066,99 eur. MF SR pri určovaní zmluvných podmienok nezabezpečilo, aby bol stanovený minimálny počet osôb, pre ktorý sa uskutoční školenie, prípadne iné podmienky, za akých sa školenia budú konať;

- úhrada zmluvne dohodnutej ceny 41 607,47 eur za vytvorenie špecializovaného internetového portálu a za zodpovedajúce časové plnenie jeho prevádzkovania a aktualizácie; fakturovaná suma nebola podložená žiadnym dokladom, ktorý by dokumentoval rozsah vykonanej práce. Nebolo preukázané, že predmet plnenia bol dodaný včas a v plnom rozsahu.

Ďalšie nedostatky boli zistené pri zabezpečovaní konzultačných služieb, stanovení ceny za vypracovanie programových rozpočtov pilotných subjektov a pri zverejňovaní informácií na stránke MF SR.

NARMSP bola v rokoch 2007 – 2010 priamym príjemcom podpory zo ŠR v rámci programu „Monitoring a výskum v oblasti malého a stredného podnikania“, ktorej poskytovateľom bolo MH SR. Program bol určený na dobudovanie kapacity a realizáciu výskumu s cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie. MH SR schválilo poskytnutie finančných prostriedkov v celkovej výške 930 267 eur, čo bolo takmer sedemkrát viac v porovnaní s pôvodným rozpočtom programu štátnej pomoci.

V rokoch 2007 až 2010 čerpala NARMSP v rámci uvedeného programu finančné prostriedky v sume 692 116,57 eur, z toho pre spoločnosť Hayek Consulting, s.r.o. v sume 330 161,84 eur na základe piatich zmlúv. Predmetom plnenia zmlúv bolo poskytnutie odborného poradenstva vypracovaním výskumných analýz s tematikou kvality podnikateľského prostredia v SR, stanovenie cieľov stratégie a konkretizácia nástrojov na rozvoj malého a stredného podnikania v SR, dodanie diela o najlepších postupoch podnikania vo vybraných členských krajinách EÚ a ďalších dvoch diel. Poslednú zmluvu, uzatvorenú 21.07.2010, spoločnosť Hayek Consulting, s.r.o. dňa 16.08.2010 vypovedala bez plnenia a bez vzniku nároku na finančné vyrovnanie.

Účelnosť použitia finančných prostriedkov poskytnutých v rámci štátnej pomoci vo vzťahu k predmetu zmlúv bola dodržaná. Bolo však zistené nedodržanie zásady hospodárnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov podľa zmluvy „Analýza best practices postupov podnikania vo vybraných členských krajinách EÚ“. Dielo neobsahovalo dve samostatné čiastkové plnenia ocenené v zmluve na 20 992,00 eur. V rozpore so zmluvou

tvorili v rozsahu necelých 6 strán záver diela, ktorý však mal byť súčasťou iného a osobitne oceneného čiastkového plnenia vo výške 2 399,00 eur s DPH.

Neštandardne postupovala NARMSP v prípade, keď akceptovala odovzdanie diela o strednodobej stratégii rozvoja malého a stredného podnikania s prílohou v rozsahu 55 strán, ktorú spoločnosť Hayek Consulting deklarovala ako plnenie nad rámec zmluvy bez nároku na finančné vyrovnanie. Spoločnosť neskôr tento dokument v nezmenenom rozsahu a obsahu odovzdala ako čiastkové plnenie inej zmluvy a NARMSP za neho uhradila sumu 23 040,79 eur.

Kontrola nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom akciovej spoločnosti Verejné prístavy, a.s. zistila nedostatky, ktoré spočívali v nedodržaní Obchodného zákonníka a stanov spoločnosti pri činnosti orgánov spoločnosti, nedodržaní zákona o účtovníctve pri inventarizácii majetku a záväzkov, neúplnosti a preukázateľnosti účtovných dokladov a nedodržaní zákona o dani z príjmov pri zaúčtovaní a evidovaní hmotného a nehmotného investičného majetku. Kontrola tiež poukázala na riziká spoločnosti súvisiace s možným znížením výnosov za prenájmy pozemkov z dôvodu predlžovania súdnych sporov.

Kontrola evidencie a využívania nehnuteľného majetku a kontroly plnenia opatrení z kontroly nakladania s nehnuteľným majetkom štátu v správe colných orgánov bola vykonaná na CR SR a v 9 CÚ. Kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou v roku 2008 preukázala nesplnenie opatrení zameraných na odstránenie nezákonných výnimiek v nájomných zmluvách k služobným bytom.

V rozpore so zákonom o správe majetku štátu CR SR uzatvorilo nájomnú zmluvu na prenájom nebytových priestorov na dobu neurčitú a v dvoch prípadoch zmlúv o výpožičke dohodol s vypožičiatelmi bezodplatné užívanie nebytových priestorov.

Kontrola zistila nedostatky aj v oblasti evidencie majetku, keď majetok nadobudnutý v roku 1995 bol do evidencie majetku CR SR zaradený až v roku 2008, v inom prípade CR SR neuviedlo nehnuteľný majetok štátu v inventúrnom súpise alebo nezabezpečilo zápis nehnuteľností do katastra nehnuteľností.

Nedostatky sa vyskytovali aj v oblasti využívania nehnuteľného majetku, keď CR SR nekonalo vo veci predaja, resp. prevodu správy trvale prebytočného majetku štátu, napriek zákonnej povinnosti naložiť s takýmto majetkom bezodkladne (5 prípadov). V 4 prípadoch trvale prebytočného nehnuteľného majetku štátu došlo nedostatočnou starostlivosťou zo strany správcu k jeho poškodeniu. Nehnuteľný majetok štátu v správe CR SR nebol poistený, čo bolo opakovane zistené.

Kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami poskytnutými verejným vysokým školám boli vykonané v Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, v Univerzite Jánoša Seleyho v Komárne a v Prešovskej univerzite. Kontrolou hospodárnosti a efektívnosti použitia rozpočtových prostriedkov bolo zistené, že univerzity nepostupovali s cieľom minimalizovať náklady, pretože neuplatňovali dôsledne zákon o verejnom obstarávaní.

Pri kontrole súladu bolo zistené, že Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre vykonávala podnikateľskú činnosť so stratou. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli zistené aj nedostatky v oblasti účtovníctva.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami poskytnutými zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na financovanie vedy a výskumu bola vykonaná v Univerzite Komenského v Bratislave a v Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami poskytnutými zo ŠR verejným vysokým školám na financovanie vedy a výskumu bolo zistené porušenie finančnej disciplíny

v Slovenskej technickej univerzite v Bratislave, pretože univerzita v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy v roku 2008 poskytla dodávateľovi preddavok, ktorý nebol vopred zmluvne dohodnutý.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch špecializovanej štátnej správy bola vykonaná v Krajskom úrade životného prostredia Prešov a v Krajskom školskom úrade Prešov. Nedostatky boli zistené v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o účtovníctve tým, že kontrolované subjekty nezabezpečili vykonanie riadnej inventarizácie majetku a záväzkov, ďalej Krajský školský úrad Prešov nezabezpečil ocenenie bezodplatne nadobudnutých pozemkov a nevedol evidenciu o doručení rozpisu rozpočtu zriaďovateľom štátnych škôl. Nejednoznačnosť dokumentácie bola zistená aj v prípade zverejnenia výzvy na podprahovú zákazku, súvisiacu s rekonštrukciou a modernizáciou odborného učilišťa. Porušenie zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené v prípade verejnej súťaže na podlimitnú zákazku na stavebné práce, týkajúce sa rekonštrukcie a modernizácie špeciálnej základnej školy a nedostatky boli zistené aj vo fungovaní vnútorného kontrolného systému.

Kontrola uplatňovania práv a dodržiavania povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov pri realizovaní práv akcionára a nakladaní s finančnými prostriedkami v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., Bratislava a kontrola opatrení z kontroly vykonanej v roku 2004 ukázala nedostatky v oblasti vynakladania finančných prostriedkov na reprezentačné účely, reklamu, sponzoring, poradenstvo a konzultačné služby; ďalej v oblasti zabezpečenia transparentnosti procesu obstarávania tovarov, prác a služieb; vynakladania finančných prostriedkov na požitky poskytované zamestnancom banky a v oblasti nakladania s hmotným majetkom.

V oblasti vynakladania finančných prostriedkov na reprezentačné účely, reklamu a sponzoring bola zistená nedostatočná evidencia a preukázateľnosť účelu pri predmetoch darčekového charakteru obstaraných z reprezentačného; nestanovenie limitov finančných prostriedkov na reprezentačné účely, ako aj kritérií a pravidiel ich čerpania a spôsobu ich preukazovania.

V oblasti vynakladania finančných prostriedkov na poradenstvo a konzultačné služby bolo zistené, že k faktúram neboli doložené doklady, ktoré by jednoznačne preukazovali výšku fakturovaných súm a účel vynaložených nákladov; zadanie zákazky týkajúcej sa poradenskej činnosti v oblasti účtovníctva tej istej spoločnosti, ktorá vykonávala audit účtovnej závierky a uhradenie sumy 11 200 eur za poradenské služby nad rámec zmluvy. Zákazka na poskytnutie softvérových a konzultačných služieb bola realizovaná bez procesu verejného obstarávania.

Zamestnancom banky boli poskytované nadštandardné benefity a vyplácané náhrady výdavkov pri zahraničných pracovných cestách a v nadlimitnej výške náhrady stravného vedúcim zamestnancom. Nepreukazný bol aj spôsob vyplácania prostriedkov sociálneho fondu určených na dohodnuté účely v zmysle kolektívnej zmluvy.

V oblasti nakladania s hmotným majetkom bolo zistené nezaradenie obstaraného hmotného a nehmotného majetku v plnom rozsahu do majetku napriek jeho uvedeniu do prevádzky; ďalej, že banka netvorila odpisy z nezaradeného majetku a ani neúčtovala o odpisoch v účtovníctve a neevidovala výpočtovú techniku a elektroniku na osobných kartách zamestnancov.

Kontrolou plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov z kontroly NKÚ SR vykonanej v roku 2004 bol opätovne zistený prípad, že tantiémy, t. j. podiely na dosiahnutom zisku za rok 2008 boli v roku 2009 vyplatené aj tým členom dozornej rady, ktorí vykonávali

v uvedenom roku svoju funkciu len niekoľko dní, resp. vôbec. V roku 2010 boli tantiémy vyplatené v plnej výške aj tým členom, ktorí boli vo funkcii člena dozornej rady len 1 mesiac, resp. 2,5 mesiaca. NKÚ SR uvedené konanie hodnotil ako nezohľadnenie princípu zásluhovosti na dosiahnutých výsledkoch banky.

Kontrola čerpania finančných prostriedkov v rámci Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu na vybrané projekty bola zameraná na procesy a prostriedky vzťahujúce sa na implementáciu Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „FM EHP“), Nórskeho finančného mechanizmu (ďalej len „NFM“) a Švajčiarskeho finančného mechanizmu (ďalej len „ŠFM“) v rokoch 2004 – 2010 na ÚV SR, ktorý plnil úlohu Národného kontaktného bodu pre tieto mechanizmy.

Kontrolou čerpania FM EHP a NFM bolo zistené, že v hodnotených projektoch, ale aj ďalších projektoch, neboli jednoznačne stanovené pravidlá pre časovú postupnosť a zodpovednosť za splnenie jednotlivých etáp implementácie až do fázy realizácie blokových grantov a individuálnych projektov. Išlo o stanovenie termínov z hľadiska povinností jednotlivých subjektov vstupujúcich do procesu poskytovania nenávratného finančného príspevku. Zistený stav spôsobil, že na samotné použitie finančných prostriedkov z FM EHP a NFM v projektoch bol vyčlenený najkratší časový úsek z celého časového horizontu ich prípravy a plnenia. Najväčší časový rozsah bol venovaný administratívnym opatreniam. Koncom roka 2010 došlo k pozitívnemu posunu v celkovom čerpaní príspevku.

Niektoré projekty hodnotil NKÚ SR ako rizikové z pohľadu ich plánovaného ukončenia k termínu 30.04.2011. Ďalších sedem projektov kontrolovaných NKÚ SR malo charakter NFP spolu v sume 5 981 084,26 eur a malo nízke čerpanie zo ŠR, resp. zúčtovania oprávnených výdavkov s Úradom pre finančný mechanizmus so sídlom v Bruseli z objektívnych aj subjektívnych dôvodov.

Ukončené a švajčiarskou stranou schválené boli tri projekty a ďalšie štyri boli schválené vo fáze projektového zámeru. Do obdobia príprav výziev, resp. priamych zadaní, neboli stanovené časové limity. Z týchto aj iných dôvodov sa SR oneskorila s vyhlasovaním výziev.

Národný kontaktný bod realizoval a koordinoval hodnotiaci a výberový proces. Priame zadania boli zverejňované podľa Pravidiel a postupov implementácie Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce a boli schválené švajčiarskou stranou. Na základe vykonaných analýz bude v prípade včasnej zmluvnej úpravy všetkých návrhov konečných projektov vytvorený predpoklad vyčerpania príspevku zo ŠFM v plnej výške v stanovenom termíne.

NKÚ SR zistil aj riziko spojené s efektívnosťou a hospodárnosťou použitia prostriedkov spočívajúce v tom, že konkrétnou úpravou spolupráce a postupov nebola vylúčená možnosť prekrytia zdrojov financovania z projektov zo ŠF alebo KF a tiež zo zdrojov Prechodného nástroja, NFM a FM EHP, alebo iných programov dvojstrannej spolupráce. V tomto bode nebola zo strany SR dodržaná Rámcová dohoda.

1.2.3 Výsledky kontrol hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu vyčlenenými na vybrané programy a kontrol výkonnosti

Kontrola výkonnosti je typ kontroly, ktorému NKÚ SR v nadväznosti na príslušné medzinárodné štandardy ISSAI upravujúce jej metodológiu venuje mimoriadnu pozornosť so zámerom postupne zvyšovať jej podiel na štruktúre vykonávaných kontrolných aktivít. V roku 2010 vykonal NKÚ SR v tejto oblasti spolu 13 kontrolných akcií.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na financovanie národných parkov a chránených území v rámci sústavy NATURA 2000 bola vykonaná na MŽP SR, Štátnej ochrane prírody SR a v jej štyroch organizačných zložkách so zameraním na implementáciu a dodržiavanie príslušných smerníc Rady EÚ, plnenie záväzkov SR vyplývajúcich z týchto smerníc, výkon činností pri správe území NATURA 2000 (reprezentatívna sústava chránených území členských štátov EÚ), použitie finančných prostriedkov na aktivity súvisiace s NATURA 2000 a kontrola vybraných projektov.

Pri kontrole dodržiavania príslušných smerníc Rady EÚ bola zistená ich oneskorená implementácia do právneho poriadku SR. Komisia situáciu riešila vlastným zisťovaním a zaslaním niekoľkých odôvodnených stanovísk SR. Záväzky SR vyplývajúce z dodržiavania predmetných smerníc neboli splnené. V čase kontroly bolo vyhlásených celkom 38 zo 43 navrhovaných chránených vtáčích území a 179 z 381 území európskeho významu.

Oneskorenie vyhlasovania území NATURA 2000 bolo zapríčinené najmä nedostatkom finančných prostriedkov a veľkým počtom navrhovaných území s možnými dôsledkami zo strany EK voči SR. Za účtovnú jednotku Štátnej ochrany prírody SR bolo vedené účtovníctvo ako celok, ale náklady súvisiace so sústavou NATURA 2000 samostatne neboli evidované.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami štátneho rozpočtu SR a Európskej únie poskytnutými na výstavbu diaľničného úseku Sverepec – Vrtížer bola vykonaná na NDS, a.s., Bratislava. Poukázala na to, že stavba úseku diaľnice D1 bola poznačená veľmi dlhým prípravným obdobím. Výber trasy a jej schválenie pre 1. a 2. úsek trval 9 rokov a 7 mesiacov. Záverečné stanovisko pre preložku cesty I/61 bolo vydané po ďalších takmer 3 rokoch.

Kontrola NKÚ SR zistila, že pri verejných obstarávaníach na procese otvárania obálok, ako aj vyhodnocovania ponúk neboli prítomní niektorí členovia komisie. V jednom prípade došlo k ohrozeniu funkčnosti komisie. Nedostatky boli zistené aj pri uplatňovaní oznamovania výsledku vyhodnotenia ponúk všetkým uchádzačom, ktorých ponuky boli vyhodnotené až po záverečnom vyhodnotení.

Výber zhotoviteľov prebehol v súlade so zákonom, kritériom výberu bola najnižšia cena. Pri kontrole dodržiavania zmlúv neboli nezistené nedostatky, problémom však boli vyvolané investície vo výške takmer 13,8 mil. eur, ktoré sa do financovania stavby dostávali cez rôzne schvaľovacie konania, podmieňujúce začiatok realizácie výstavby a priamo s výstavbou diaľnice nesúviseli.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a majetkom štátneho podniku pri plnení úloh protipovodňových opatrení bola vykonaná v Slovenskom vodohospodárskom podniku, š.p. Banská Štiavnica a na vybraných stavbách v sídlach jeho štyroch odštepných závodov.

Výsledky kontroly ukázali, že kontrolované subjekty dodržiavali všeobecne záväzné právne predpisy pri použití finančných prostriedkov EÚ a SR SR, poskytnutých na financovanie Programu protipovodňovej ochrany SR do roku 2010 a v rámci neho tiež projektov Operačného programu Životné prostredie, Prioritnej osi 2 Ochrana pred povodňami.

Kontrolou na deviatich vybraných stavbách boli zistené viaceré nedostatky, napríklad kontrolovaný subjekt neumiestnil pamätnú tabuľu na miestach dostupných širokej verejnosti; na zaraďovanie ukončených stavieb do užívania neboli predkladané potrebné doklady do 30 dní po doručení právoplatného rozhodnutia o užívaní; neboli vypracované záverečné technické a ekonomické hodnotenia dokončených verejných prác a doba realizácie niektorých projektov bola prekročená z dôvodu predĺženia kolaudačného konania.

Kontrola úrovne dohľadu nad verejným zdravotným poistením a poskytovaním zdravotnej starostlivosti bola vykonaná na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) za obdobie rokov 2007 – 2009.

Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov ukázala viaceré nedostatky najmä pri dodržiavaní zákona o účtovníctve. Vo viacerých prípadoch boli predložené neúplné doklady, keď chýbali dodacie listy, k faktúram neboli vždy priložené prílohy, ktoré by dokumentovali vykonanie fakturovaných prác a dodávok a pod. Viaceré výdavky boli nesprávne zatriedené z hľadiska platnej rozpočtovej klasifikácie.

Z vybranej vzorky 199 faktúr nebolo v 9,5 % úradom potvrdené vykonanie predbežnej finančnej kontroly podľa zákona o finančnej kontrole; v dvoch prípadoch bolo zistené nedodržanie zákona o verejnom obstarávaní, keď úrad uzatvoril kúpnu zmluvu s víťazným uchádzačom v termíne pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Kontrolovaný subjekt neinformoval Úrad pre verejné obstarávanie o uzavretí zmluvy v zákonom stanovenom termíne. Nehospodárne konanie bolo zistené pri použití finančných prostriedkov v sume 6 054,57 eur z dôvodu vyplatenia vyššej sumy, ako bolo zmluvne dohodnuté.

Hlavné úlohy úradu v dohľade nad verejným zdravotným poistením a poskytovaním zdravotnej starostlivosti boli zabezpečované v súlade so zákonom. Rezervy boli zistené v nižšej efektívnosti vymáhania pokút uložených predovšetkým poistencom a platiteľom poistného.

Z podkladov predložených kontrolovaným subjektom vyplynulo, že do základu na určenie výšky príspevku zahŕňali jednotlivé zdravotné poisťovne rozdielne položky; ich údajová základňa, z ktorej sa počítal príspevok na činnosť úradu pozostávala z rozdielnych položiek. Rozdiel medzi sumami vypočítanými na základe navrhovanej metodiky úradom a skutočnými úhradami príspevkov na činnosť úradu za roky 2007 – 2010 predstavoval celkovú sumu 2 357,2 tis. eur.

Kontrola postupov pri výbere a monitorovaní riešenia projektov na podporu výskumu a vývoja v kapitole Ministerstva školstva SR bola vykonaná na MŠ SR a v Agentúre na podporu výskumu a vývoja (ďalej len „APVV“).

SR implementovala do svojej legislatívy v oblasti vedy a výskumu pravidlá ES. Pri zámeroch vychádzala z Lisabonskej stratégie a Bolonskej deklarácie, ale pritom zohľadnila reálne možnosti SR, keď nestanovila do roku 2010 dosiahnuť úroveň financovania vedy a výskumu vo výške 3 % HDP, ale stanovila postupne dosiahnuť úroveň financovania vedy a techniky vo výške 0,8 % HDP. V dlhodobom zámere štátnej vednej a technickej politiky stanovila do roku 2015 dosiahnuť výdavky na vedu a techniku vo výške 1,8 % HDP. Reálny vývoj podľa štatistických údajov nebol priaznivý, pretože podiel výdavkov na HDP mal klesajúcu tendenciu a v roku 2007 dosiahol 0,46 % z HDP, hoci v absolútnych čiastkach výdavky na vedu a výskum rástli. Podielový ukazovateľ financovania vedy a výskumu stanovený v pomere 1/3 zo štátneho rozpočtu a 2/3 zo zdrojov podnikateľského sektora sa tak isto vyvíjal nepriaznivo. Bez výrazného využitia štrukturálnych fondov nie je reálne v dohľadnej dobe naplniť ciele Lisabonskej stratégie v tejto oblasti.

V rámci kontroly bolo zistené, že pri podpore projektov dochádzalo k rozdrobovaniu prostriedkov, pretože bolo podporovaných veľa projektov s nízkou finančnou pomocou a to už od 33,19 eur, v dôsledku čoho dochádzalo k znižovaniu efektívnosti takejto podpory. V plnení zámeru štátnej vednej a technickej politiky, aby infraštruktúra zabezpečená s príspevom prostriedkov štátneho rozpočtu bola prístupná všetkým organizáciám výskumu a vývoja bolo zistené, že takáto povinnosť pre prijímateľov podpory nebola zatiaľ právne upravená.

V programovom rozpočtovaní bolo zistené, že MŠ SR za sledované obdobie stanovilo 20 až 25 cieľov s 30 merateľnými ukazovateľmi s miernou obmenou a aktualizáciou v jednotlivých bázických rokoch. Hoci sa ciele neplnili, ministerstvo dopĺňovalo ďalšie merateľné ukazovatele odvodené od základných. Ciele a merateľné ukazovatele v APVV neboli svojím obsahom zamerané na hospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami v oblasti vedy, ani na zabezpečenie efektívnosti.

Na rozdiel od štátnych programov výskumu a vývoja, ktoré majú usmernenie MŠ SR na vykonávanie oponentúr, pri projektoch VEGA, KEGA sa priebežné oponentské konanie neuplatňovalo a miesto dôsledného hodnotenia výstupov sa v stanovených pravidlách kládol dôraz na ďalšie financovanie projektov.

Kontrolou dokumentácie súvisiacej s realizáciou projektov APVV bolo zistené, že v niektorých prípadoch kontrolovaný subjekt nezabezpečil maximálnu hospodárnosť pri vynakladaní finančných prostriedkov. Nedostatky boli zistené aj pri posudzovaní žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov prostredníctvom APVV.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami vyčlenenými na prípravu a na realizáciu rekonštrukcie letiska Sliach – priebežná kontrola je z dôvodu preverenia celého obdobia prípravy a realizácie rekonštrukcie vykonávaná priebežne od roku 2006 v dvojročných intervaloch.

Kontrolou zistené nedostatky boli sčasti spôsobené opakovaním chýb z predchádzajúcich období. Pri príprave a realizácii bol podcenený celkový stav staveniska na letisku a neboli dostatočne zohľadnené všetky možné riziká výstavby. V dôsledku tohto postupu boli následne zvýšené pôvodné predpokladané náklady projektu „Modernizácia testovacej plochy motorov“ o 289,64 tis. eur.

Kontrolou bolo preukázané, že stavebný denník nebol vedený náležitým spôsobom. Záznamy neboli vedené prehľadne, pretože všetky okolnosti týkajúce sa uskutočňovania stavby, najmä údaje o odchýlkach od projektovej dokumentácie, neboli odsúhlasené projektantom. Nedostatkom bolo nezpracovanie štandardov NATO, čo malo následne vplyv na zmeny v projektovej dokumentácii. Aj keď tieto zmeny vyplývajúce z nedostatočnej prípravy boli po zistení zahrnuté formou dodatku k zmluve o dielo do projektovej dokumentácie, v konečnom dôsledku mali vplyv na zvýšenie ceny za projektovú dokumentáciu vyvolaného z nutnosti dodržať štandardy NATO. Cena za spracovanie zmien v projektovej dokumentácii sa v prípade stojánky Sever zvýšila o 34,20 tis. eur oproti pôvodnej cene. Pôvodné riešenie nedostatočne rešpektovalo technické parametre pre tzv. generické bojové lietadlá.

Po vyriešení všetkých finančne problematických otázok bude projekt uzatvorený a výbor audítorov NATO vystaví „Osvedčenie o finančnom odovzdaní“ (COFFA). Tento akt bude reprezentovať skutočný záver stavby a výšku uznaného podielu vloženého zo ŠR SR.

Kontrola dodržiavania stanovených postupov pri prevode nehnuteľného a vybraného hnuťného majetku v kapitole MO SR bola vykonaná za obdobie rokov 2008 a 2009 s osobitným zameraním na predaj majetku štátu a plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami NKÚ SR.

Kontrolou nakladania s prebytočným nehnuteľným majetkom štátu boli zistené prípady, keď MO SR umožnilo používať majetok štátu právnickým osobám v čase, keď ešte nebolo vydané rozhodnutie o jeho dočasnej prebytočnosti, t.j. bez právneho titulu.

V oblasti nakladania s hnuťným majetkom štátu boli zistené nedostatky, ktoré sa týkali zdĺhavosti celého procesu nakladania s prebytočnou výzbrojou a technikou, išlo

o náhradné diely, ktoré boli predmetom rozhodnutí o prebytočnosti už v rokoch 2003 a 2004, ale doposiaľ nebolo s nimi naložené v súlade so zákonom o správe majetku štátu.

Opakované nedostatky boli zistené aj pri organizácii ponukových konaní na odpredaj vojenského materiálu a techniky, pretože komisie pri vyhodnocovaní ponúk nekonali v súlade so stanovenými podmienkami ponukových konaní, čím došlo k porušeniu metodických pokynov MO SR.

Kontrolou bezodplatných prevodov hnuiteľného majetku bolo zistené, že realizácie v mnohých prípadoch prebehli na základe neplatných zmlúv, v ktorých chýbali základné právne náležitosti a majetok štátu bol tak vydaný bez právneho podkladu. V mnohých prípadoch bol prevod toho istého hnuiteľného majetku realizovaný dvakrát - na základe napríklad kúpnej zmluvy a zároveň darovacej zmluvy, čo poukazovalo na nesprávnu evidenciu majetku štátu, čím došlo k porušeniu zákona o účtovníctve. Pri realizácii darovacích zmlúv bola v mnohých prípadoch zistená neefektívnosť, keď nedošlo k prevzatiu majetku nadobúdateľom. V dvoch prípadoch nájomných zmlúv bolo zistené, že MO SR neuložilo pokutu za porušenie podmienok zmluvy zo strany nájomcu.

Kontrolou kúpnych zmlúv bolo zistené nehospodárne konanie zo strany MO SR v tom, že umožnilo kupujúcemu skladovať odkúpený materiál bezplatne vo vojenských priestoroch, čím MO SR znášalo aj riziká spojené so skladovaním.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na program zatepl'ovania bytov bola vykonaná na ŠFRB; zároveň bolo preverené použitie podpory u vybraných ôsmich žiadateľov.

ŠFRB nevykonával v kontrolovanom období monitorovanie dodržiavania podmienok poskytnutia a použitia verejných prostriedkov z vládneho programu zatepl'ovania.

Žiadatelia o podporu v priebehu realizácie stavieb v prevažnej miere dodržiavali podmienky zmluvy o úvere uzatvorenej so ŠFRB. Porušenia boli zistené v prípadoch, keď kontrolovaný subjekt prijal a predložil k čerpaniu faktúry, ktoré neobsahovali náležitosti podľa zákona o účtovníctve; neinformoval ŠFRB o zmene projektu zateplenia; nedoručil ŠFRB poisťnú zmluvu v overenej kópii do 14 kalendárnych dní odo dňa jej uzavretia a nepredložil príslušnému mestskému úradu overenú kópiu protokolu o ukončení stavebných úprav do 14 pracovných dní odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti, čím došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

Z hľadiska efektívnosti, účinnosti a hospodárnosti boli podmienky poskytnutého úveru na zlepšenie tepelno-technických vlastností dodržané. Realizáciou zateplenia bytových domov bola dosiahnutá preukázateľná úspora minimálne 20 % a splnená požiadavka osobitného predpisu na súčiniteľ prechodu tepla stavebných konštrukcií.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými regionálnym rozvojovým agentúram bola vykonaná na MVRR SR, neskôr MPŽPRR SR, a v 7 regionálnych rozvojových agentúrach.

K zákonu o podpore regionálneho rozvoja v čase kontroly nebol vypracovaný vykonávací predpis, ktorý by podrobnejšie upravil podmienky, rozsah a spôsob poskytovania finančného príspevku. Postupy MVRR SR, na základe ktorých poskytovalo finančný príspevok neboli v dostatočnej miere upravené. MVRR SR nezabezpečilo plnú funkčnosť spoločného internetového portálu integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr a z toho dôvodu si regionálne rozvojové agentúry nemohli plniť časť zmluvne stanovených povinností.

V kontrolovaných regionálnych rozvojových agentúrach boli zistené porušenia

Zákonníka práce, zákona o účtovníctve, zákona o cestovných náhradách, vlastných stanov ako aj zmluvných podmienok pri čerpaní finančného príspevku.

Kontrola efektívnosti a účinnosti opatrení prijatých na riešenie dopadov finančnej a hospodárskej krízy v zdravotnej poisťovni s majetkovou účasťou štátu bola vykonaná vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., Bratislava (ďalej len „VšZP“) vrátane jej 15 pobočiek. VšZP v roku 2009 vypracovala odhad vplyvu finančnej a hospodárskej krízy na svoje hospodárenie a návrh stratégie na zmiernenie jej dopadov; predpokladala výpadok príjmov v roku 2009 vo výške 63 760 tis. eur.

V nadväznosti na uvedené materiály predstavenstvo VšZP v marci 2009 prijalo plán opatrení na zmiernenie dopadu finančnej a hospodárskej krízy na jej hospodárenie, ktorý bol zameraný na oblasť prevádzky, výberu poistného a nákupu zdravotnej starostlivosti. Znížením nákladov v oblasti prevádzky predpokladalo úsporu 5 041 tis. eur. V oblasti výberu poistného boli opatrenia zamerané na zintenzívnenie prác pri uplatňovaní a vymáhaní pohľadávok a v oblasti nákupu zdravotnej starostlivosti opatrenia vychádzali z primeranej dostupnosti zdravotnej starostlivosti, zachovania jej kvality a prijateľnej ceny. Výsledným efektom v oblasti nákupu zdravotnej starostlivosti a revíznej činnosti mala byť úspora v rozsahu od 40 700 tis. do 230 700 tis. eur.

Kontrolou plnenia týchto opatrení bolo zistené, že z 15 neboli splnené 2 opatrenia, ktoré boli zamerané na redukciiu nákladov na lieky a zdravotnícke pomôcky a analýzu liekových interakcií. Jedno opatrenie, ktorého cieľom bola kontrola nákladov na zdravotnú starostlivosť bolo preložené na rok 2011.

Kontrola ukázala, že efektívnosť a účinnosť týchto opatrení nebola dostatočná, pretože VšZP dosiahla za rok 2009 stratu 17 013 tis. eur a v 1. polroku 2010 stratu 47 733 tis. eur. Príčinou však bolo aj to, že VšZP neriešila oblasti, ktoré mali podstatný vplyv na jej hospodárenie, ako napr. počet zamestnancov, efektívnosť činnosti vykonávaných jednotlivými kontaktnými miestami a mieru ich centralizácie, ako aj počet a veľkosť kontaktných miest.

Až nové vedenie VšZP pristúpilo ku konkrétnemu riešeniu znižovania výdavkov na prevádzkovú činnosť a to tým, že k 30.11.2010 znížilo počet zamestnancov o 306; súčasne vypracovalo program na zabezpečenie finančnej stability a rastu VšZP, ktorého hlavným cieľom je dosiahnuť minimálne vyrovnané hospodárenie na mesačnej báze k 30.06.2011 a to zvýšením celkovej úspešnosti výberu poistného o 1 %, znížením nákladov na poskytnutú zdravotnú starostlivosť o 3 %, znížením celkových nákladov na prevádzkovú činnosť o 10 % a zefektívnením organizácie práce a pracovných procesov spoločnosti.

1.2.4 Výsledky finančných kontrol

V hodnotenom roku vykonal NKÚ SR formou finančnej kontroly 14 kontrolných akcií spolu v 25 subjektoch, z toho v 17 vybraných kapitolách ŠR a v 8 subjektoch územnej samosprávy (VÚC). Ich účelom bolo preveriť správnosť zostavenia záverečných účtov kontrolovaných subjektov za rok 2009 a overiť, či ich výkazy podávajú verný a pravdivý obraz o ich majetkovej, výnosovej a finančnej situácii.

Výsledky uvedených kontrolných akcií NKÚ SR využil pri vypracovaní stanoviska k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2009 pre NR SR. Na základe kontrol vykonaných v 17 kapitolách ŠR v cit. stanovisku konštatoval, že účtovné a finančné výkazy zostavené k 31.12.2009 neobsahovali významné nesprávnosti a poskytovali verný a pravdivý

obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek. V 3 prípadoch bolo zistené, že návrh záverečného účtu kapitoly nebol vypracovaný v súlade so Smernicou na vypracovanie záverečných účtov a v niektorých prípadoch bolo tiež zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o účtovníctve, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o správe majetku štátu a zákona o verejnom obstarávaní.

NKÚ SR v stanovisku ďalej konštatoval, že v rámci kontroly VÚC bolo zistené, že účtovné a finančné výkazy poskytovali verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o ich finančnej situácii až na Banskobystrický samosprávny kraj, kde suma všetkých zistených chýb v účtovných výkazoch bola vyššia ako stanovená hladina významnosti.

Na základe zistených nedostatkov a poznatkov z vykonaných kontrol v stanovisku poukázal NKÚ SR aj na rizikové oblasti v systéme riadenia, kontroly a využívania verejných zdrojov. Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠZÚ za rok 2009 prerokovala NR SR v príslušných výboroch a na svojej 5. schôdzi dňa 10.09.2010.

1.3 Výsledky kontrol v príjmovej časti verejného rozpočtu

V roku 2010 vykonal NKÚ SR v príjmovej časti verejného rozpočtu spolu 5 kontrolných akcií v 50 subjektoch.

Kontrola postupu daňových orgánov pri správe a kontrole dane z pridanej hodnoty bola vykonaná v 16 DÚ na vybranej vzorke, ktorú tvorilo celkom 256 daňových subjektov. Výsledky kontroly ukázali nedostatky v dodržiavaní zákona o správe daní a poplatkov a zákona o dani z pridanej hodnoty. Bolo napríklad zistené, že DÚ vo viacerých prípadoch nevyzvali daňové subjekty doplniť chýbajúce údaje v daňových priznaniach; nepreukázali doručenie písomností; pri vystavovaní rozhodnutí použili nesprávne ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov; v zápisniciach o ústnom pojednávaní neuviedli všetky náležitosti a nevyhotovili úradné záznamy; žiadali doklady od daňového subjektu pred vydaním poverenia na výkon kontroly a nevydali rozhodnutia do 10 dní od ukončenia kontroly.

Na základe výsledkov kontroly vybraných daňových subjektov, ktoré si uplatnili nárok na vrátenie nadmerného odpočtu DPH v skrátenej lehote bolo v 14 prípadoch zistené nesplnenie zákonných povinností na ich vrátenie v celkovej sume 124,1 tis. eur, pretože v období 12 kalendárnych mesiacov pred skončením mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, mali daňové subjekty nedoplatky.

V rámci **kontroly poskytovania nepriamej štátnej pomoci formou úľavy na dani z príjmu právnických osôb a kontroly opatrení** vykonanej v 20 DÚ bolo tiež vyhodnotené čerpanie štátnej pomoci u 37 vybraných daňových subjektov od začatia jej čerpania až do roku 2009.

Pre 37 daňových subjektov bola v rokoch 2000 až 2009 schválená nepriama štátna pomoc formou úľavy na dani z príjmov právnických osôb v celkovej sume 1 406 168,00 eur, z ktorej daňové subjekty za sledované obdobie vyčerpali 1 181 514,00 eur, t.j. 84,0 %. Kontrolou NKÚ SR nebolo zistené prekročenie čerpania tejto formy nepriamej štátnej pomoci.

Preverení správnosti postupu DÚ pri výkone kontroly použitia prostriedkov štátnej pomoci v jednotlivých rokoch jej čerpania NKÚ SR zistil, že DÚ nevykonali ani jednu

kontrolu použitia prostriedkov štátnej pomoci v 7 daňových subjektoch (z 37) napriek tomu, že do roku 2009 vyčerpali štátnu pomoc v celkovej sume 17 497 000,00 eur. Ďalej bolo zistené, že správca dane sa v dvoch prípadoch v rámci vykonanej finančnej kontroly nedostatočne zaoberal plnením stanovených podmienok pre čerpanie štátnej pomoci.

Kontrola plnenia daňových príjmov štátneho rozpočtu SR za rok 2009 a zavedenia systému VIÉS II a kontrola plnenia opatrení bola vykonaná na DR SR za obdobie roku 2009. NKÚ SR preveril správnosť evidencie daňových príjmov na účtoch štátnych príjmov, celkové plnenie rozpočtových príjmov za rok 2009, výsledky kontrolnej činnosti, evidenciu a vymáhanie daňových nedoplatkov, poskytnuté úľavy zo sankcií, intrakomunitárne transakcie na DPH, zavedenie systému VIÉS II do praxe od 01.01.2010. Vykonanou kontrolou v uvedených oblastiach neboli zistené nedostatky.

Kontrola postupu colných orgánov pri výbere, evidencii a odvode tradičných vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev bola vykonaná v 7 CÚ. NKÚ SR skontroloval celkom 1 200 rozhodnutí v colnom konaní, v ktorých porovnal súlad colných vyhlásení s predpismi ES so zameraním na správnosť vyplnenia colných vyhlásení, hlavne na označenie spôsobu zastupovania, na správnosť zápisu údajov o tovare ako aj na správnosť a včasnosť odvodu cla na príslušné účty v štátnej pokladnici. Ďalej overil správnosť a úplnosť zápisu všetkých predložených dokladov v colnom vyhlásení, vyznačenie zabezpečenia colného dlhu ako aj ceny za položku a štatistickú hodnotu v colnom konaní.

Kontrolou bolo zistených celkom 235 nedostatkov, pričom išlo hlavne o procesné pochybenia pri oznámení rozhodnutia o colnom dlhu, pri vykonávaní opráv v colnom vyhlásení a pri vedení elektronickej evidencie colných vyhlásení. Kontrolované CÚ viedli v 196 prípadoch elektronickej evidenciu v rozpore so zákonom o účtovníctve.

Účelom **kontroly výkonu správy dane za ubytovanie, hospodárnosť, efektívnosť a účelovosť použitia výnosu tejto dane**, ktorá bola vykonaná v šiestich kontrolovaných subjektoch, bolo preveriť, či mestá a obce stanovili podrobnosti k výkonu správy dane za ubytovanie vo VZN v súlade so zákonom o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ako bola daň za ubytovanie spravovaná a ako bol použitý príjem z tejto dane.

Kontrola preukázala, že zastupiteľstvá dvoch kontrolovaných subjektov schválili VZN, ktoré boli v rozpore so zákonom o miestnych daniach, pretože v nich nebola špecifikovaná sadzba dane za ubytovanie v eurách na osobu a prenocovanie, nebola uvedená lehota oznamovacej povinnosti platiteľa dane, rozsah a spôsob vedenia preukaznej evidencie, spôsoby odvodu dane, oslobodenia od dane a zníženia dane.

Kontrolou bol ďalej zistený prípad, že obec nevykonávala priebežnú finančnú kontrolu podľa zákona o finančnej kontrole, neúčtovala o príjmoch z ubytovania z vlastného ubytovacieho zariadenia na mimorozpočtovom účte podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, poskytovala ubytovacie služby bez živnostenského oprávnenia v rozpore so živnostenským zákonom, nevedla evidenciu o ubytovaných osobách podľa zákona o hlásení pobytu občanov SR a registri obyvateľov SR a nevyberala v roku 2008 a 2009 od ubytovaných osôb daň za ubytovanie podľa platných VZN. Ďalší kontrolovaný subjekt vyberal daň za ubytovanie aj od ubytovacích zariadení, ktoré nespĺňali predmet dane za ubytovanie v oblasti ich kategorizácie.

V oblasti výkonu správy dane za ubytovanie bolo zistené, že mestá a obce ako správcovia dane nepostupovali pri správe tejto dane vo všetkých prípadoch v súlade so zákonom o správe daní a poplatkov, keď napr. dva kontrolované subjekty nepožadovali v oznámení o vzniku daňovej povinnosti podľa prílohy k VZN uviesť zaradenie ubytovacieho

zariadenia do kategórie a tried, nevykonali daňovú kontrolu v opodstatnených prípadoch a následne nevydali dodatočný platobný výmer, ktorým by platiteľovi dane vyrubili rozdiel dane za ubytovanie. Jeden kontrolovaný subjekt nevyužil možnosť vyzvať daňového dlžníka, ktorý v lehote neodviedol vybranú daň, k jej odvedeniu v náhradnej lehote a štyri kontrolované subjekty nevedli evidenciu jednotlivých platiteľov dane za ubytovanie podľa zákona o správe daní a poplatkov.

1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy

NKÚ SR kladie veľký význam kontrole v oblasti územnej samosprávy. Od roku 2006, kedy došlo k rozšíreniu jeho pôsobnosti na túto oblasť, po dobudovaní siete expozitúr v roku 2009, postupne rozvinul v plnom rozsahu svoju kontrolnú činnosť uplatnením systémového prístupu k výberu kontrolovanej problematiky a kontrolovaných subjektov.

V roku 2010 NKÚ SR v oblasti územnej samosprávy realizoval 24 kontrolných akcií v 150 kontrolovaných subjektoch, ktoré prijali spolu 758 opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov. Zameranie opatrení je uvedené v bode 1.8 Realizácia výsledkov kontrol.

Kontroly účtovných a finančných výkazov vo vzťahu k vykázaným výsledkom hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy za rok 2009 vykonané v 8 úradoch samosprávnych krajov zistili nedostatky v oblasti čerpania verejných prostriedkov a v oblasti nakladania s majetkom. Nedostatky boli zapríčinené najmä nedôsledným uplatňovaním všeobecne záväzných a interných predpisov.

V oblasti rozpočtovníctva NKÚ SR zistil nedodržanie rozpočtových pravidiel územnej samosprávy pri vykonávaní zmien rozpočtu a pri zúčtovaní rozpočtových príjmov a výdavkov uskutočnených počas rozpočtového provizória s rozpočtom.

V oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami bolo zistené nedodržanie pravidiel poskytovania preddavkov, nesprávne triedenie výdavkov a porušenie finančnej disciplíny v sume 731 tis. eur. Vo viacerých prípadoch boli zistené nedostatky pri poskytovaní dotácií z rozpočtov samosprávnych krajov, neplnenie základných povinností zo strany prijímateľov, nepredloženie vyúčtovania dotácií v stanovených termínoch, nehodnotenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia poskytnutých finančných prostriedkov pri predložení vyúčtovania prijímateľov.

Nedostatky boli zistené aj pri nakladaní s majetkom jeho nezaradením do užívania, predajom za nižšiu cenu ako bola stanovená súdnym znalcom a nevymáhaním pohľadávok od dlžníka v sume 1 062 tis. eur v rozpore so zákonom o majetku VÚC.

Pri vedení účtovníctva zistené nedostatky súviseli s účtovaním nákladov do obdobia bez vecnej a časovej súvislosti, s nedodržaním termínov na predloženie účtovných výkazov, s nesprávnym spôsobom zisťovania skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v rámci inventarizácie, s neoprávnenou tvorbou opravných položiek v sume 391 tis. eur k združeným investíciám, s nezaradením združených investícií do majetku v sume 431 tis. eur, s nezaúčtovaním majetkového vkladu v sume 82 tis. eur do účtovníctva, s nesprávnym ocenením majetku a s nevypracovaním interného predpisu o spôsobe tvorby a používania rezerv.

Kontrolované subjekty porušovali zákon o samospráve VÚC tým, že nezosúlادili sadzby dane pre vozidlá podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku. Neuplatnením úrokov z omeškania pri oneskorenej platbe za nájomné postupovali v rozpore

s Občianskym zákonníkom. Kontrolou bolo zistené aj nedôsledné vykonanie predbežnej finančnej kontroly.

Kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v obchodných spoločnostiach založených mestom boli vykonané v dvoch akciových spoločnostiach. Najviac nedostatkov bolo zistených v oblasti vedenia účtovníctva pri zostavovaní poznámok k účtovnej závierke, pri dodržiavaní opatrenia, ktorým sa ustanovuje účtovná osnova a postupy účtovania a v prípadoch, keď sa nevykonávala inventarizácia majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov stanoveným spôsobom.

Kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami v akciovkej spoločnosti bolo zistené nadhodnotenie nákladov v sume 201 tis. eur spôsobené neoprávnenou úhradou dodávateľských faktúr nad rámec fakturovaného plnenia, účtovaním technického zhodnotenia hmotného majetku do nákladov, tvorbou rezervy na súdny spor týkajúci sa pozemkov, nesprávne vykázanými nákladmi na právne služby a z dôvodu nedodržania vecnej a časovej súvislosti telekomunikačných poplatkov s účtovným obdobím. K podhodnoteniu výnosov v sume 427 tis. eur došlo z dôvodu uplatňovania osobitnej tarify pre vybraný okruh 2 933 osôb, z toho 1 181 zamestnancov.

Podmienka zachovávať hospodárnosť a efektívnosť použitia verejných prostriedkov z poskytnutej dotácie z rozpočtu nebola dodržaná pri obstaraní materiálu, stavebných prác a dodávok. Nevýhodné zmluvné podmienky boli dohodnuté na vykonávanie záručných opráv predajných automatov na cestovné lístky. Na servisné služby bola uzatvorená zmluva s neštandardne dlhou dobou výpovede a vysokým paušálnym poplatkom z dôvodu kompenzácie nižšej obstarávacej ceny zariadení, ktorých sa poskytované služby týkali.

V súvislosti s vysokou mierou zadĺženosti a prebiehajúcim viacročným obchodnoprávnym sporom pri vymáhaní pohľadávok z prepravnej kontroly, ako aj vysokou hodnotou založeného majetku, bolo v jednej z obchodných spoločností konštatované riziko platobnej neschopnosti.

V oboch kontrolovaných subjektoch bolo zistené porušovanie zákona o verejnom obstarávaní v prípadoch zadávania podprahových zákaziek na tovary, služby a stavebné práce, ktoré boli spolufinancované pomocou finančných prostriedkov z verejných rozpočtov a pri vedení dokumentácie o nich.

Kontroly implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese miest a obcí boli vykonané vo všetkých samosprávnych krajoch, spolu v 99 kontrolovaných subjektoch, z toho bolo 98 obcí a jedna mestská časť.

V rámci prípravy na implementáciu rozpočtového programovania boli organizované semináre a školenia pre zástupcov miest a obcí. Najnižšia účasť kontrolovaných subjektov na vzdelávaní bola zaznamenaná v Prešovskom samosprávnom kraji (30,00 %), v Košickom samosprávnom kraji (50,00 %), v Trenčianskom samosprávnom kraji (57,14 %) a v Žilinskom samosprávnom kraji (58,33 %).

Z celkového počtu 99 kontrolovaných subjektov malo vytvorený regulačný rámec, ktorý mal zabezpečiť zvýšenie kvality rozpočtového procesu a jeho transparentnosti, v podobe smernice, všeobecne záväzného nariadenia alebo iného podporného predpisu iba 59 subjektov (59,60 %) a v 40 prípadoch (40,40 %) tento nebol vytvorený. 66 kontrolovaných subjektov malo rozpočet zostavený v programovej štruktúre (66,67 %). Klasickým spôsobom svoje rozpočty zostavilo 33 subjektov (33,33 %), t.j. výdavky nemali alokované do programov a ich rozpočty neobsahovali zámery a ciele, ktoré mali realizovať z výdavkov rozpočtu. Najväčší podiel na nesplnení si uvedenej povinnosti bol zistený v Košickom (60,00 %), Prešovskom (50,00 %) a Žilinskom samosprávnom kraji (41,67 %).

Výsledkom preverenia zostavených programových rozpočtov boli zistenia, že nie každý program mal stanovený cieľ a ak boli, tak boli formulované všeobecne a neboli výsledkovo orientované. Merateľné ukazovatele boli stanovené bez číselnej alebo logickej hodnoty. Okrem toho programový rozpočet niektorých obcí nezahrňoval aktivity organizácií v jej zriaďovateľskej pôsobnosti. Kontrolou monitorovacích a hodnotiacich správ bolo zistené, že zo 66 obcí, ktoré mali spracovaný programový rozpočet 25 (37,88 %) nemalo v priebehu roka 2009 spracovanú monitorovaciu správu a 27 obcí (40,91 %) nemalo hodnotiacu správu. Monitorovacie a hodnotiace správy boli často spracované formálne, chýbali v nich informácie o plnení alebo neplnení merateľných ukazovateľov a návrhy na riešenie zistených nedostatkov.

Ďalej bolo zistené, že rozpočty obcí boli schválené bez odborného stanoviska hlavného kontrolóra a zmeny rozpočtu boli realizované bez schválenia v obecnom zastupiteľstve. Na základe výsledkov kontroly bolo možné konštatovať, že viac ako tretina kontrolovaných subjektov, najmä menšie obce, zaviedli programový rozpočet až od roku 2010.

Účelom *kontroly realizácie Operačného programu cezhraničnej spolupráce Poľska a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2013* bolo preveriť prípravu na čerpanie prostriedkov z EÚ v novom programovom období. Kontrola bola vykonaná na MVRR SR, v úradoch Prešovského a Žilinského samosprávneho kraja a u desiatich prijímateľov pomoci z Prešovského samosprávneho kraja a Žilinského samosprávneho kraja za kontrolované obdobie 2007 – 2010.

Kontrola preukázala, že MVRR SR, ako RO na plnenie aktivít súvisiacich s činnosťou národného koordinátora a prvostupňovej kontroly, malo vypracovaný technický projekt, avšak indikátory na výstupe neboli stanovené spôsobom, umožňujúcim merať dosiahnutý pokrok vo vzťahu k východiskovej situácii a dosiahnutiu cieľov priority osi. Nepriaznivá situácia bola v obsadzovaní pracovných miest slovenskými zamestnancami v Spoločnom technickom sekretariáte v Krakove, ako aj pri uzatváraní zmlúv na spolufinancovanie projektov pre slovenských partnerov projektu a vedúcich partnerov.

Preverením stavu realizácie projektov u prijímateľov pomoci bol zistený v ôsmich prípadoch časový posun vo fyzickej realizácii projektov. Omeškanie bolo spôsobené oneskoreným uzatvorením zmlúv s RO, v niektorých prípadoch aj zdĺhavým postupom pri verejnom obstarávaní zákaziek. Nízky stupeň realizácie projektov mal za následok aj časové posuny vo finančnej realizácii projektov a v čerpaní finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Refundáciu prostriedkov nepriaznivo ovplyvňovali aj lehoty stanovené na vykonanie prvostupňovej kontroly v termíne 60 dní.

Nepriaznivá situácia bola zistená v prípade zabezpečenia spolufinancovania z prostriedkov ŠR SR z dôvodu, že tri kontrolované subjekty nemali v kontrolovanom období uzatvorené zmluvy s MVRR SR.

V rámci *kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol vykonaných v rokoch 2006 a 2007 v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je Nitriansky samosprávny kraj* bolo zistené, že z celkového počtu 31 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov bolo splnených, resp. priebežne sa plnilo 22 opatrení (70,97 %) a čiastočne splnených bolo 9 opatrení (29,03%).

Kontrolou vedenia účtovníctva bolo zistené, že v troch kontrolovaných subjektoch v niektorých prípadoch neboli dodržiavané postupy účtovania. Nedostatky vo vykonávaní inventarizácie majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov boli zistené vo všetkých zariadeniach. Pri analýze niektorých ukazovateľov za rok 2009 bolo zistené, že dve zariadenia neplnili ukazovateľ počtu klientov na jedného zamestnanca.

Účelom *kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami poskytnutými Nitrianskym samosprávnym krajom na zabezpečenie sociálnej starostlivosti v neštátnych sociálnych zariadeniach za rok 2009* bolo preveriť súlad so všeobecne záväznými predpismi pri nakladaní s verejnými prostriedkami poskytnutými Nitrianskym samosprávnym krajom neštátnym sociálnym zariadeniam, ako aj dodržiavanie účelu ich použitia; preveriť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť činností na zabezpečenie sociálnej starostlivosti o klientov. Kontrola bola vykonaná v občianskom združení a v neziskovej organizácii.

Kontrolou dodržiavania podmienok použitia príspevku pri poskytovaní sociálnej starostlivosti bolo zistené zahrnutie neoprávnených výdavkov vo výške 2,7 tis. eur do vyúčtovania príspevku. Kontrolované subjekty nerešpektovali záväzne postupy účtovania, najmä čo sa týka časového rozlíšenia nákladov a ani pri vykonávaní inventarizácie majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov nepostupovali podľa zákona o účtovníctve.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami Európskych spoločenístiev a iných prostriedkov zo zahraničia v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov v programovom období 2007 – 2013 bola vykonaná v pätnástich školách v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov so zameraním na operačný program Vzdelávanie, opatrenie Premena tradičnej školy na modernú.

Kontrola preukázala porušenia najmä zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, pretože zriaďovacia listina viacerých škôl neobsahovala všetky zákonom stanovené náležitosti, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy nedodržaním pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté, zákona o verejnom obstarávaní nestanovením predpokladanej hodnoty zákazky, resp. jej nesprávnym stanovením, zákona o účtovníctve neúčtovaním o nákladoch v účtovnom období, v ktorom vznikli a zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite tým, že doklady neobsahovali zákonné náležitosti.

Kontrolou dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v príspevkovej organizácii Žilinského samosprávneho kraja bol zistený nesprávny postup kontrolovaného subjektu pri uplatňovaní rozpočtovej klasifikácie, čo malo za následok nesprávne vykazovanie čerpania kapitálových a bežných výdavkov. Nedôsledné uplatňovanie rozpočtovej klasifikácie bolo zistené pri financovaní opráv a údržby dlhodobého hmotného majetku z prostriedkov kapitálového rozpočtu. Uvedené nesprávne triedenie rozpočtových výdavkov malo za následok aj použitie nesprávnych postupov pri účtovaní o financovaní opráv a údržby majetku.

Porušovanie zákona o účtovníctve spočívalo najmä v tom, že kontrolovaný subjekt nemal zostavený vlastný odpisový plán na odpisovanie majetku, časť majetku, ktorý spravoval nevedol v účtovníctve, inventarizačný rozdiel v sume 197,7 tis. eur nezaúčtoval do účtovného obdobia, za ktoré sa inventarizáciou overoval stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov a nezabezpečil, aby údaje o rozpočte v poznámkach k účtovnej závierke boli pre používateľa užitočné a spoľahlivé. Nerešpektovanie určených postupov účtovania spôsobilo, že účtovná závierka v podstatných skutočnostiach nezobrazovala verne majetkovú a finančnú situáciu kontrolovaných subjektov.

Pri vyhlasovaní verejných súťaží kontrolovaný subjekt uvádzal rozdielne informácie v oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania a v súťažných podkladoch, neuplatňoval princíp rovnakého zaobchádzania, princíp transparentnosti a uzavrel zmluvy, ktoré neboli totožné s predloženými ponukami, resp. s obchodnými podmienkami určenými v súťažných podkladoch. V rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite vo viacerých prípadoch realizoval finančné operácie pred ich overením predbežnou finančnou kontrolou.

V oblasti územnej samosprávy bola vykonaná aj **kontrola výkonu správy dane za ubytovanie, hospodárnosť, efektívnosť a účelovosť použitia výnosu tejto dane**, ktorej výsledky sú uvedené v bode 1.3 o výsledkoch kontrol v príjmovej časti verejného rozpočtu.

1.5 Výsledky kontroly v oblasti informačných systémov

Tento typ kontroly bol zameraný, v súlade s medzinárodnými štandardmi ISSAI, na kontrolu hospodárenia a ochranu aktív v oblasti informačno-komunikačných technológií (ďalej len „IKT“) v Ústave informácií a prognóz školstva Bratislava.

V oblasti správy majetku štátu, hospodárenia a nakladania s majetkom IKT boli zistené nedostatky pri prevode správy majetku štátu a účtovaní zaradeného majetku. Bol zistený nesúlad s viacerými ustanoveniami zákona o účtovníctve pri zaradení majetku a pri účtovaní odpisov. Kontrolou boli ďalej zistené nedostatky v oblasti riadenia a správy IKT, ako aj efektívneho využívania služieb externých poskytovateľov.

Kontrolou bolo preverené dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť IS v nadväznosti na ochranu aktív ústavu v oblasti IKT a súlad s vybranými ustanoveniami zákona o informačných systémoch verejnej správy, ktoré majú vplyv na hospodárenie s finančnými prostriedkami štátu. Vykonaná kontrola preukázala nesúlad so zákonom o informačných systémoch verejnej správy v nadväznosti na štandardy pre informačné systémy verejnej správy. V súvislosti s ochranou majetku štátu bola preverená oblasť ochrany a zabezpečenia aktív IKT. Kontrolou zistené nedostatky boli vzhľadom na ich povahu oznámené výhradne zodpovedným osobám ústavu.

1.6 Výsledky medzinárodných kontrol

V roku 2010 vykonal NKÚ SR 3 kontrolné akcie s účasťou zahraničnej NKI. V spolupráci s NKI Poľska a Litvy vykonal kontrolu zabezpečenia epizootickej bezpečnosti SR po vstupe do Schengenského priestoru a pod gestorstvom NKI Poľska, za spoluúčasti ďalších 13 NKI, vykonal kontrolu programov, resp. nástrojov zameraných na zvýšenie zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore. V roku 2010 sa v spolupráci s NKI Poľska ukončila aj kontrola začatá v roku 2009, ktorá bola zameraná na Operačný program cezhraničnej spolupráce Poľska a SR v rokoch 2007 – 2013. Výsledky tejto kontroly sú uvedené v bode 1.4 o výsledkoch kontrol v oblasti územnej samosprávy.

Kontrola zabezpečenia epizootickej bezpečnosti SR po vstupe do Schengenského priestoru bola vykonaná na MP SR a na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR so zameraním na organizáciu systému zabezpečenia epizootickej bezpečnosti v SR, plnenie úloh na úseku veterinárnej kontroly, veterinárnej inšpekcie a veterinárneho dozoru a na zabezpečenie financovania organizácií na úseku veterinárnej starostlivosti.

V kontrolovaných subjektoch boli zistené porušenia zákona o veterinárnej starostlivosti, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o verejnom obstarávaní a zákona o účtovníctve. Ďalej boli zistené nedostatky súvisiace s procesom vypracovania, schvaľovania, obsahovej úplnosti a aktuálnosti národných pohotovostných plánov. Nedostatky boli tiež zistené v zabezpečení činnosti Národnej protinákazovej komisie a v kontraktoch MP SR s organizáciami v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Nedostatky zistené v jednotlivých kontrolovaných oblastiach nemali vplyv na zabezpečenie kľúčových úloh v oblasti epizootickej bezpečnosti SR. NKÚ SR sa vykonanou kontrolou uistil, že SR má vytvorené predpoklady na zabezpečenie systému epizootickej bezpečnosti a na jeho zlepšovaní sa priebežne pracuje.

Kontrola programov resp. nástrojov zameraných na zvýšenie zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore bola vykonaná na MPSVR SR, 8 ÚPSVR v sídle samosprávnych krajov, 7 vybraných VŠ a na Okresnom súde v Prešove. Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť efektívnosť nástrojov na podporu zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce vo verejnej správe, posúdiť možnosti využitia verejnej pomoci pri hľadaní práce osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „OZP“); preveriť dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov pri zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím.

Kontrolou bolo zistené, že všetky ÚPSVR pri základnom nástroji, ktorým je plnenie povinného podielu zamestnávania OZP pracovali s databázou zamestnávateľov od Sociálnej poisťovne, pri ktorej zisťovali veľké rozdiely oproti skutočnému stavu, ktoré sa museli vyriešiť značným počtom výziev. Na túto zbytočnú komunikáciu so zamestnávateľmi tak boli nehospodárne vynaložené výdavky súvisiace s poštovným a fondom pracovnej doby zamestnancov ÚPSVR.

V rámci kontroly bol ďalej zistený nesúlad zákona o službách zamestnanosti so zákonom o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorí sa započítavajú do stavu pri plnení povinnosti podielu zamestnávania OZP, podľa ktorého do tejto štátnej služby je možné prijať len zdravotne i psychicky spôsobilého a fyzicky zdatného občana. Taktiež bol zistený nesúlad medzi zákonom o službách zamestnanosti a zákonom o verejnom obstarávaní, ktorý definuje zákazku ako zmluvný vzťah na dodanie tovaru, stavebných prác alebo poskytnutie služby, a preto nerozlišuje náhradné plnenie podľa zákona o službách zamestnanosti v ročnom výkaze.

Pri vyhodnotení jednotlivých projektov zameraných na podporu zamestnávania OZP financovaných z prostriedkov ESF bolo na základe vybraných vzoriek v niektorých prípadoch zistené nedodržanie postupov a určených lehôt v rámci celého procesu poskytovania príspevkov.

Jednou z príčin nečerpania jednotlivých príspevkov bol nezáujem zamestnávateľov verejného sektora z dôvodu administratívnej náročnosti súvisiacej s vybavovaním príspevku, finančnej náročnosti pri úprave pracovísk, špecifickej činnosti subjektu a nezáujem zamestnávateľov získavať informácie v zmysle zákona o službách zamestnanosti a ich aplikáciu v praxi. Medzi najčastejšie vyskytujúce sa faktory, ktoré ovplyvňovali ochotu organizácie zamestnávať OZP bola vyššia chorobnosť, z toho vyplývajúca častá práceneschopnosť a nižší výkon týchto osôb, zabezpečenie ochrany zdravia OZP pri práci, nízka úroveň ich vzdelania. Dôležitým faktorom v rozhodovaní zamestnávateľa bol tiež Zákonník práce, ktorý podmieňuje výpoveď danú OZP predchádzajúcim súhlasom úradu.

Kontrolou na VŠ bolo zistené, že väčšina z nich netvorila finančný fond na podporu štúdia študentov so zdravotným postihnutím v zmysle zákona o VŠ.

1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami

S cieľom uplatňovania preventívnej funkcie svojej činnosti v súlade so svojou

strednodobou stratégiou venoval NKÚ SR osobitnú pozornosť úrovni odstraňovania nedostatkov zistených kontrolnými akciami v predchádzajúcom období. V nadväznosti na plán kontrolnej činnosti v roku 2010 vykonal 7 kontrolných akcií osobitne zameraných na plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami, z toho výsledky kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol vykonaných v rokoch 2006 a 2007 v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je Nitriansky samosprávny kraj, sú uvedené v bode 1.4 o výsledkoch kontrol v oblasti územnej samosprávy. V ďalších 9 kontrolných akciách bola kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami súčasťou širšieho rámca programu a predmetu kontroly NKÚ SR na kontrolovanom subjekte.

Vykonávané kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s verejným majetkom, ako aj kontroly plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami NKÚ SR majú pozitívny dopad na právne vedomie v kontrolovaných subjektoch. Kontroly v tejto oblasti ukázali, že prijaté opatrenia boli prevažne splnené a prispeli k odstráneniu nedostatkov. Výsledky kontrol naznačili rastúci pocit zodpovednosti u väčšiny kontrolovaných subjektov za hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s verejným majetkom. Zároveň však odhalili aj niekoľko subjektov, ktoré plneniu vlastných opatrení a odstraňovaniu nedostatkov nevenovali patričnú pozornosť a viaceré nedostatky pretrvávali, napríklad:

kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami vykonanými NKÚ SR v roku 2009 a v I. polroku 2010 vykonaná na MH SR, v SARIO a na KÚ ŽP Bratislava ukázala, že MH SR aj naďalej uzatváralo zmluvy o poskytnutí investičnej pomoci bez náležitých zabezpečovacích prostriedkov pre prípad neplnenia zmluvných podmienok a zmarenia účelu pomoci zo strany príjemcu pomoci. Kontrola tiež ukázala, že napriek vykonanej aktivite zo strany SARIO nebola uzatvorená dohoda medzi SARIO a ÚPSVAR v súvislosti so zabezpečením zamestnanosti v priemyselných parkoch aj prostredníctvom poskytovania školení uchádzačov o pracovné miesta zabezpečujúcich dosiahnutie požadovanej kvalifikácie, resp. rekvalifikáciu uchádzačov.

Kontrola plnenia opatrení z výkonu kontroly postupu daňových orgánov pri overovaní účelu a stanovených podmienok použitia podielu zaplatenej dane na osobitné účely a kontroly použitia týchto prostriedkov vo vybraných neziskových organizáciách, vykonaná v 9 DÚ a v 7 neziskových organizáciách, ukázala nesplnenie niektorých opatrení v oblasti účtovníctva dvoch kontrolovaných neziskových organizácií.

Kontrola plnenia opatrení z kontroly postupu daňových orgánov pri vyrubovanom konaní na dani z príjmu právnických a fyzických osôb s dôrazom na dodržanie lehoty na vyrubenie dane a sankcií, vykonaná v 9 DÚ ukázala, že nie všetky kontrolované DÚ venovali dostatočnú pozornosť odstraňovaniu nedostatkov. V činnosti niektorých správcov daní boli zistené pretrvávajúce nedostatky v doručovaní písomností daňovým subjektom, ktorí mali splnomocneného zástupcu, sankčné úroky a pokuty neboli ukladané vždy v stanovenej lehote. Nedostatky boli zistené aj v oblasti úhrady vyrubených sankcií. Na základe prijatých opatrení k výsledkom kontrol NKÚ SR vyrubili DÚ sankcie vo výške 66 612,52 eur, z ktorých však daňové subjekty uhradili iba 7 622,52 eur (11,4 %).

1.8 Realizácia výsledkov kontrol a odporúčania NKÚ SR

NKÚ SR, v súlade s etickým kódexom INTOSAI, vo svojej činnosti dôsledne uplatňuje princíp nestrannosti, apolitickejosti a objektívnosti. Jeho cieľom je uvádzať kontrolné

zistenia pravdivo, úplne a preukázateľne. NKÚ SR nemá kompetencie na realizáciu sankcií voči kontrolovaným subjektom za zistené porušenia predpisov a iné nedostatky v rámci predmetu kontroly s výnimkou možnosti uloženia poriadkovej pokuty za marenie výkonu kontroly. Kontrolné zistenia na prípadné uplatnenie sankcií zasielal kompetentným orgánom. V niektorých prípadoch boli oznámenia NKÚ SR o zistených nedostatkoch podnetom na realizáciu personálnych opatrení. NKÚ SR nemá kompetencie na doriešenie oznamovaných skutočností. Zameriava sa podľa zákona o NKÚ SR najmä na zabezpečenie príslušných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a zlepšenie stavu v kontrolovanej oblasti. Výsledky kontrolných akcií sa v prípade zistených nedostatkov oznamovali formou oboznámenia a prerokovania obsahu protokolu so štatutárnym orgánom kontrolovaného subjektu. V nadväznosti na kontrolou zistené nedostatky NKÚ SR uložil štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu v určenom termíne predložiť opatrenia na ich odstránenie a zároveň stanovil termín na predloženie správy kontrolovaného subjektu o stave plnenia prijatých opatrení.

Dôležité kontrolné zistenia NKÚ SR oznamoval príslušným orgánom verejnej správy za účelom využitia v riadiacej činnosti. V oblasti územnej samosprávy oznamoval kontrolou zistené nedostatky tomu orgánu, ktorý konal v mene obce alebo VÚC v súvislosti s činnosťou kontrolovaného subjektu. O dôležitých poznatkoch z kontrolných akcií NKÚ SR informoval aj vecne príslušné výbory NR SR. Výboru NR SR pre financie a rozpočet zaslal 35 správ, Výboru NR SR pre európske záležitosti 8 správ, Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie 4 správy, Výboru NR SR pre hospodárstvo, výstavbu a dopravu, Výboru NR SR pre kultúru a médiá a Výboru pre obranu a bezpečnosť po 3 správy, Výboru NR SR pre verejnú správu a regionálny rozvoj, Výboru NR SR pre zdravotníctvo a Výboru NR SR pre vzdelanie, mládež, vedu a šport po 2 správy, Výboru NR SR pre hospodársku politiku a Výboru NR SR pre sociálne veci po 1 správe. V prípade osobitne dôležitých kontrolných poznatkov informoval vládu SR prostredníctvom predsedu vlády. Zároveň výsledky kontrolných akcií zverejňoval na svojom webovom sídle.

Na základe výsledkov kontrolnej činnosti v štátnej správe v roku 2010 považuje NKÚ SR za najzávažnejšie pretrvávajúce systémové a legislatívne problémy v oblasti verejného obstarávania. Nedostatočne sa využívali nástroje, ktoré mali vytvárať predpoklady pre zabezpečenie transparentnosti tohto procesu. Išlo najmä o oblasť plánovania verejného obstarávania, dôkladnú evidenciu verejného obstarávania, zabezpečovanie verejného obstarávania prostredníctvom centrálnej obstarávacej organizácie, resp. používanie elektronického verejného obstarávania. Až v poslednom období sa začali používať elektronické aukcie, ktoré by mali stransparentniť dôležitú časť procesu verejného obstarávania. Zistené nedostatky sa týkali aj správnosti stanovenia kritérií, ktoré sa často prispôbovali budúcim víťazom a tiež dodržiavania ďalších povinností vo verejnom obstarávaní súvisiacich s finančnými limitmi na použitie postupu obstarávania, centrálnou evidenciou obstarávania a rozdeľovaním zákaziek s cieľom vyhnúť sa náročnejšiemu spôsobu obstarávania.

Uvedené nedostatky mali negatívny vplyv aj na problematiku čerpania prostriedkov EÚ. Legislatívne problémy sa prejavovali najmä v nejednoznačnom definovaní konfliktu záujmov na úrovni žiadateľov o projekty a pri verejnom obstarávaní a v nejednoznačnom definovaní podmienok štátnej pomoci s ohľadom na mimovládne organizácie v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Dlhodobým problémom je aj nejednoznačnosť pojmov používaných v zákone o verejnom obstarávaní a následne ich rôzne vysvetľovanie. Tieto skutočnosti dokumentuje aj veľký počet metodických usmernení, ktoré vydával Úrad pre verejné obstarávanie k uplatňovaniu jednotlivých ustanovení zákona. V roku 2010 to bolo 625 problémov zahrnutých do 321 metodických usmernení. Na potrebu riešenia týchto

nedostatkov poukázal NKÚ SR už v roku 2009 výsledkami kontroly dodržiavania stanovených podmienok verejného obstarávania zákaziek vo vybraných kapitolách štátneho rozpočtu. Aj keď boli prijaté čiastkové novely zákona, NKÚ SR zastáva názor, že uvedený zákon by mal byť viac prehľadný, zrozumiteľný a jednoznačný a mali by v ňom byť definované všetky rozhodujúce pojmy tak, aby bola zaručená transparentnosť, hospodárnosť a efektívnosť tohto zložitého procesu.

Kontroly vykonané NKÚ SR poukázali tiež na nedostatky v oblasti legislatívy, nielen vo verejnom obstarávaní, ale aj v iných oblastiach štátnej správy, ktorých riešením by bolo možné vytvoriť lepšie predpoklady pre hospodárenie s verejnými prostriedkami. Napríklad v ostatnom období NKÚ SR odporučil novelizovať zákon o službách zamestnanosti, zákon o zdravotných poisťovniach a dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj predpisy týkajúce sa poskytovania dotácií v pôsobnosti MK SR.

V oblasti správy daní NKÚ SR odporučil zabezpečiť zvýšenie efektívnosti spolupráce daňových orgánov, colných orgánov a poisťovní tak, aby DÚ včas disponovali správnymi informáciami o nedoplatkoch daňových subjektov a vyhodnotiť účinnosť proti krízového opatrenia pre daňové subjekty (vrátenie nadmerného odpočtu DPH v skrátenej lehote) a následne prehodnotiť jeho uplatňovanie. DR SR sa s odporúčaniami NKÚ SR stotožnilo a predložilo MF SR vyhodnotenie účinnosti predmetného opatrenia, ako aj návrh zodpovedajúcich legislatívnych úprav príslušných daňových predpisov, ktoré boli premietnuté do pripravenej novely zákona o správe daní.

Na základe výsledkov vykonaných kontrolných akcií v hodnotenom období a poznatkov získaných v rámci kontrol vykonaných v predchádzajúcich rokoch v oblasti územnej samosprávy NKÚ SR odporúča prehodnotiť doterajšiu právnu úpravu inštitútu hlavného kontrolóra. Kontrolné zistenia signalizujú viaceré problémy spojené s fungovaním vnútorného kontrolného systému v samospráve. Nefunkčnosť kontroly v samospráve je podľa poznatkov NKÚ SR možné riešiť napríklad požadovaním náročnejších kvalifikačných predpokladov pri obsadzovaní funkcií hlavného kontrolóra, ich systematickým vzdelávaním, novou úpravou pravidiel výkonu kontroly a presadzovaním zodpovednosti predstaviteľov samosprávy za spôsobené škody pri nakladaní s obecným majetkom.

V hodnotenom roku NKÚ SR v súlade s medzinárodnými štandardmi ISSAI v širšej miere predkladal kontrolovaným subjektom a príslušným orgánom odporúčania zamerané na riešenie zisťovaných nedostatkov, resp. odstránenie príčin cestou skvalitnenia ich rozhodovacej, riadiacej a kontrolnej činnosti. Kontrolované subjekty odporúčania NKÚ SR akceptovali a transformovali ich do svojich opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, napríklad:

pri kontrole uplatňovania práv a dodržiavania povinností vyplývajúcich z finančnoekonomických vzťahov pri realizovaní práv akcionára a nakladaní s finančnými prostriedkami vykonanej v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., NKÚ SR odporučil kontrolovanej banke prijatie opatrení, v rámci ktorých by boli stanovené limity, účely, kritéria, pravidlá čerpania a spôsob preukazovania finančných prostriedkov na reprezentačné účely; stanovené pravidlá poskytovania sponzorských darov a pravidlá obstarávania, evidovania a výdaj reklamných a propagačných predmetov; zosúladená interná smernica o obstarávaní so zákonom o verejnom obstarávaní; rešpektovaná zásada adekvátnosti poskytovania výhod poskytovaných zamestnancom podľa výsledkov hospodárenia banky; riešená primeranosť výšky vynaložených finančných prostriedkov za poskytované poradenské služby z hľadiska hospodárnosti, účelovosti a transparentnosti, ako aj riešenie ďalších kontrolou zistených problémov.

Pri kontrole efektívnosti a účinnosti opatrení prijatých na riešenie dopadov finančnej a hospodárskej krízy v zdravotnej poisťovni s majetkovou účasťou štátu NKÚ SR okrem iného odporúča kontrolovanému subjektu urýchlene ukončiť proces zlúčenia VŠZP a SZP a vytvoriť zdravotnú poisťovňu, ktorá bude zárukou stability pre poistencov i poskytovateľov zdravotnej starostlivosti; skvalitniť výkon kontrol vecnej a ekonomickej oprávnenosti nákladov fakturovaných poskytovateľom zdravotnej starostlivosti; zabezpečiť dôslednejšie vyhodnocovanie príjmov z výberu poistného tak, aby bol dosiahnutý súlad medzi príjmami a výdavkami na verejné zdravotné poistenie; zabezpečiť vyššiu informovanosť kontaktných miest tak, aby tieto disponovali všetkými údajmi týkajúcimi sa VŠZP, resp. verejného zdravotného poistenia v oblasti pôsobenia pobočky; stanoviť termíny a postupy uplatňovania, vymáhania a odpisovania pohľadávok tak, aby ich aplikácia bola možná vo všetkých pobočkách.

Na základe výsledkov kontroly postupov pri výbere a monitorovaní riešenia projektov na podporu výskumu a vývoja v kapitole MŠ SR odporučil NKÚ SR ministerstvu výraznejšie stimulovať podnikateľský sektor na podporu vedy a výskumu na základe skúseností iných krajín; pri hodnotení projektov viac využívať zahraničných hodnotiteľov a väčší dôraz klásť na posudzovanie hospodárnosti, efektívnosti a spoločenský prínos vynaložených finančných prostriedkov na vedu a výskum; orientovať sa predovšetkým na financovanie väčších projektov a obmedziť podporu projektov so zanedbateľným spoločenským prínosom, zabezpečiť výraznejšie využívanie centrálného informačného portálu zo strany poskytovateľov v záujme toho, aby nemohli byť podporované rovnaké projekty z rôznych zdrojov a nemohla byť vykazovaná riešiteľská kapacita nad maximálne stanovenú.

Vychádzajúc z poznatkov kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami a majetkom štátneho podniku pri plnení úloh protipovodňových opatrení NKÚ SR odporučil Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š.p., Banská Štiavnica, aby v rámci údržby vodnej stavby pravidelne kontroloval stav vodného toku, aby nedošlo k znehodnoteniu stavby a tým možnému nebezpečenstvu vzniku povodní, orientovať činnosť odboru kontroly aj na kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu v správe podniku, zosúladiť smernicu, ktorou je upravený postup pri výkone práva hospodárenia na zverenom majetku štátu v podmienkach podniku s aktuálnou právnou úpravou a pri vyhodnocovaní súťažných ponúk zohľadňovať všetky zistené nedostatky hodnotených súťažných ponúk.

Pri kontrole hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na financovanie národných parkov a chránených území v rámci sústavy NATURA 2000 NKÚ SR kontrolovaným subjektom odporučil iniciovať zosúladenie noriem v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie na území NATURA 2000 a ukončiť medzirezortné pripomienkové konania a postúpiť návrhy vyhlášok pre chránené vtáčie územia do Stálej pracovnej komisie pre správne právo pri MV SR a následne ich uverejniť; vypracovať a aktualizovať centrálnu databázu žiadateľov o náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania, rozsahu nimi uplatnenej ujmy a vyplatenej ujmy, aby sa zabránilo duplicitnému vyplateniu ujmy na niektorých častiach dotknutých území; prehodnotiť spôsob financovania realizácie opatrení v ochranných pásmach chránených území prostredníctvom účelovo viazaných finančných prostriedkov a rozšírenie spektra foriem finančného motivovania vlastníkov, aby sa dobrovoľne a aktívne zapojili do systému ochrany území NATURA 2000.

Pri kontrole obnovy národných kultúrnych pamiatok so zameraním na lokality svetového kultúrneho dedičstva NKÚ SR odporučil MK SR prijať opatrenia na zabezpečenie ochrany národných kultúrnych pamiatok pred neodbornými zásahmi zo strany osôb bez špecializovanej odbornej spôsobilosti a následne zabezpečiť doplnenie, resp. zmenu zákona o pamiatkovom fonde; zabezpečiť, aby všetky obnovy národných kultúrnych

podmienok boli nahlasované a evidované na MK SR s možnosťou vysokej sankcie za porušenie.

Pri kontrole evidencie a využívania nehnuteľného majetku a kontroly plnenia opatrení z kontroly nakladania s nehnuteľným majetkom štátu v správe colných orgánov NKÚ SR odporučil CR SR zabezpečiť preverenie katastra nehnuteľností tak, aby CR SR evidovalo všetok nehnuteľný majetok, ktorý má vo svojej správe a pokračovať v konaní vo veci odstránenia nezákonných výnimiek v nájomných zmluvách k služobným bytom.

Na základe výsledkov kontroly postupu colných orgánov pri výbere, evidencii a odvode tradičných vlastných zdrojov ES NKÚ SR odporučil, aby CR SR upravilo údaje v elektronickej evidencii colných vyhlásení tak, aby bola zosúladená s písomnou evidenciou podľa zákona o účtovníctve.

Pri kontrole programov, resp. nástrojov zameraných na zvýšenie zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore NKÚ SR odporučil MPSVR SR okrem iného prehodnotiť uplatnenie nových nástrojov aktívnych opatrení trhu práce a prijať opatrenia na riešenie zmeny daného stavu; zabezpečiť zosúladenie zákona o službách zamestnanosti so zákonom o štátnej službe profesionálnych vojakov a zosúladenie zákona o službách zamestnanosti so zákonom o verejnom obstarávaní; zabezpečiť spresnenie databázy, ktorú poskytuje Sociálna poisťovňa na daný účel v záujme spresnenia vykazovania plnenia povinného podielu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím.

V súvislosti s výsledkami kontroly stavu využívania finančných prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti NKÚ SR upozornil MF SR na zvyšujúce sa riziko, že finančné prostriedky EÚ únie určené na tento program nebudú čerpané včas a v plnej výške.

Pri kontrole hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na program zateplovania bytov NKÚ SR odporučil Štátnemu fondu rozvoja bývania prehodnotiť možnosti úpravy kritérií schvaľovania podpory z Vládneho programu zateplovania napríklad v nadväznosti na výšku dosahovanej úspory tepla, systém vybavovania žiadostí a úpravy lehoty na prijímanie žiadostí a právne upraviť povinnosť vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ako fyzických osôb spravovať svoj majetok prostredníctvom spoločenstva alebo správcu ako právnickej osoby.

V oblasti územnej samosprávy kontrolovaným subjektom a príslušným orgánom subjektov územnej samosprávy odporučil napríklad pri kontrole účtovných a finančných výkazov vo vzťahu k vykázaným výsledkom hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy za rok 2009 využívať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, zabezpečiť hospodárny predaj hnutel'ného majetku, spresniť normu o zásadách hospodárenia osobitne v oblasti správy pohľadávok; zaradenie následných finančných kontrol dotácií poskytnutých z rozpočtu do plánu kontrol hlavného kontrolóra; zabezpečiť výkon kontrol na mieste u žiadateľov dotácií a zvýšiť pozornosť uzatváraniu a dodržiavaniu zmluvných podmienok pri financovaní investičných akcií, vymáhaní pohľadávok.

Vychádzajúc z výsledkov kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v obchodnej spoločnosti založenej mestom odporučil zosúladiť zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme s nariadením Európskeho parlamentu a Rady ES o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave so zohľadnením finančného vplyvu uplatňovanej osobitnej tarify a rešpektovania pravidiel uplatniteľných na úhradu za služby vo verejnom záujme a prehodnotiť vysoký stav investícií a.s. v obstarávaní projektov z hľadiska reálnosti ich využitia a možností spolufinancovania z rozpočtu mesta, aktuálnosti technického riešenia a zámerov rozvoja verejnej dopravy.

V záujme skvalitnenia programového rozpočtovania v samospráve odporučil na základe *kontroly implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese miest a obcí* zabezpečiť aj naďalej trvalú odbornú pomoc hlavne pre menšie obce aj prostredníctvom regionálnych združení a využívať semináre alebo školenia zabezpečované MF SR, prípadne ZMOS-om na získanie potrebné informácií z oblasti programového rozpočtovania.

Na základe kontroly realizácie *Operačného programu cezhraničnej spolupráce Poľska a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2013* navrhol zabezpečiť urýchlenú refundáciu výdavkov v rámci národného spolufinancovania z prostriedkov ŠR SR v prípadoch certifikovaných oprávnených výdavkov národným kontrolórom; dohodnúť s RO predkladať fotokópií zmlúv o poskytnutie finančného príspevku z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bezprostredne po ich uzatvorení na príslušné ministerstvá; úpravu slovenského textu zmluvy o poskytnutie finančného príspevku z uvedeného fondu s cieľom zabezpečiť jeho správnosť najmä po obsahovej stránke a skrátenie lehôt na certifikáciu výdavkov a v súvislosti s tým upraviť aj príslušnú implementačnú dokumentáciu a národné pokyny.

Vychádzajúc z poznatkov *kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol vykonaných v rokoch 2006 a 2007 v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom bol Nitriansky samosprávny kraj* odporučil NKÚ SR usmerniť zariadenia o dodržiavaní zákona o sociálnych službách pri plnení ukazovateľa maximálneho počtu klientov na jedného zamestnanca.

Na základe výsledkov *kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami Európskych spoločenstiev a iných prostriedkov zo zahraničia v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov v programovom období 2007–2013* odporučil upraviť a doplniť smernicu o finančnej kontrole a vnútornom audite, vymedziť zodpovednosti pracovníkov v jednotlivých etapách čerpania NFP, kontroly vnútorného kontrolného systému orientovať aj na prostriedky EÚ a v spolupráci so zriaďovateľom zabezpečiť doplnenie údajov k zriaďovacím listinám.

Pri *kontrole výkonu správy dane za ubytovanie, hospodárnosť, efektívnosť a účelovosť použitia výnosu tejto dane* odporučil kontrolovaným subjektom zvážiť doplnenie VZN o identifikačný údaj k platbe dane za ubytovanie a prehodnotiť náležitosti VZN týkajúce sa výkonu správy dane za ubytovanie; prehodnotiť výšku percenta finančných prostriedkov získaných z dane za ubytovanie, na propagáciu, reklamu a inzerciu obce a požiadať platiteľov dane o aktualizáciu kategórií a tried ubytovacích zariadení.

Na základe *kontroly dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v príspevkovej organizácii Žilinského samosprávneho kraja* odporučil NKÚ SR organizácii doriešiť so samosprávnym krajom a Slovenskou správou ciest majetkové vysporiadanie nehnuteľností vystupujúcich ako problémové z hľadiska inventarizácie, účtovníctva a evidencie majetku, zabezpečiť prispôbenie ekonomického softvéru aktuálnym požiadavkám a potrebám príspevkovej organizácie tak, aby bolo možné kedykoľvek počas účtovného obdobia, resp. po jeho uplynutí spätne elektronickým spôsobom generovať údaje z účtovníctva, z evidencie majetku a pod. za akúkoľvek časť požadovaného účtovného obdobia, a to pre účely prezerania, ako aj tlače, personálne zabezpečiť oddelenie účtovania a správy majetku a prehodnotiť možnosť centralizácie vedenia účtovníctva za jednotlivé organizačné zložky.

V štádiu realizácie vyššie uvedených kontrolných akcií odporučil kontrolovaným subjektom aj prijatie opatrení zamerané na dôslednejšie uplatňovanie zákona o účtovníctve.

V oblasti čerpania prostriedkov EÚ odporučil NKÚ SR príslušným subjektom

na riešenie zistených problémov a skvalitnenie plynulosti realizácie čerpania finančných prostriedkov:

- minimalizovať organizačné zmeny v riadiacej oblasti za účelom plynulosti čerpania finančných prostriedkov a stabilnosti procesov implementácie,
- zabezpečiť minimalizáciu nezrovnalostí a vratiek pri žiadostiach o platbu najmä dôkladnejšou kontrolou oprávnenosti výdavkov
- zabezpečiť plynulejšie využitie finančných prostriedkov poskytnutých zo štrukturálnych fondov alokovaných na jednotlivé projekty,
- využívať finančné prostriedky určené na technickú pomoc s maximálnou hospodárnosťou a efektívnosťou.

Na zostávajúce obdobie oprávnené na čerpanie finančných prostriedkov EÚ z operačných programov Národného strategického referenčného rámca do konca roka 2015 považuje NKÚ SR za potrebné, aby sa príslušné subjekty zaoberali systémovými opatreniami smerujúcimi do oblastí:

- rozpracovanie plánu čerpania pomoci pre financovanie programového obdobia 2007 – 2013 do konca oprávneného obdobia a zabezpečenie jeho plnenia za účelom dosiahnutia maximálneho využitia schválených finančných zdrojov EÚ,
- zostávajúcu časovú etapu programového obdobia 2007 – 2013 a stanovenie časového riadenia implementácie pomoci v riadiacich dokumentoch,
- analýzu a prehodnotenie harmonogramov výziev na predkladanie projektov v jednotlivých operačných programoch vzhľadom k zostávajúcim disponibilným zdrojom,
- zabezpečenie dostatočnej prípravy pri veľkých projektoch, ako aj na realizáciu sektorových, tematických alebo úvodných štúdií uskutočniteľnosti, ktoré by mali predchádzať procesu ich schvaľovania,
- vyhodnotenie efektívnosti vynaložených prostriedkov, kvality riadenia a finančného plnenia formou analýzy nákladov na implementáciu a kontrolu ŠF a KF („náklady na dosiahnutý výsledok“) a na základe výsledkov analýzy prijímať opatrenia na racionalizáciu a zjednodušenie procesu implementácie,
- na zameranie sa na účel projektov z hľadiska trvalo udržateľných prínosov pre zamýšľané cieľové skupiny,
- na zvýšenie účinnosti, spoľahlivosti, efektívnosti a kvality vykonávania vnútorných kontrol a auditov a nastavenie systémov vnútornej kontroly tak, aby sa zamedzilo opakovaniu rovnakých nedostatkov a aby sa zabezpečila prevencia chýb/nedostatkov. Jedným z krokov k zvýšeniu účinnosti kontrol je zabezpečenie tesnejšej spätnej väzby z kontrolných zistení na úrovni konečného prijímateľa pomoci voči RO, resp. SORO alebo iným zmluvným orgánom. Je potrebné analyzovať každé zistenie na úrovni konečného prijímateľa pomoci a posúdiť, či nie je dôsledkom nespoľahlivosti alebo nedostatočnej činnosti orgánov, ktoré zodpovedajú za proces implementácie, financovania a kontroly (napr. nejasné príručky pre prijímateľov pomoci, nedostatočné usmernenia konečných prijímateľov pomoci, kontroly na mieste boli vykonané RO alebo SORO nedostatočne, formálnym spôsobom, atď.) a v prípade potreby vhodnými opatreniami napraviť nežiadúci stav,
- na výmenu skúseností a poznatkov „dobrej praxe“ medzi subjektmi zapojenými do systému riadenia a kontroly.

2 Ostatné činnosti NKÚ SR

2.1 Stanoviská a správa NKÚ SR pre NR SR

NKÚ SR v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR v roku 2010 vypracoval a predložil NR SR stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2009, v ktorom využil svoje poznatky z kontrol hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami a majetkom štátu a finančných kontrol správnosti zostavenia záverečných účtov v rozpočtových kapitolách, ako aj údaje a informácie poskytnuté alebo publikované Štátnou pokladnicou, Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity, Štatistickým úradom SR a Národnou bankou Slovenska. NR SR prerokovala uvedené stanovisko (tlač č. 33) na svojej 5. schôdzi dňa 10. 09. 2010.

NKÚ SR v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR ďalej vypracoval a predložil NR SR stanovisko k Návrhu ŠR na rok 2011. NR SR prerokovala uvedené stanovisko (tlač 163) na svojej 9. schôdzi dňa 02. 12. 2010.

Podľa § 5 ods. 5 zákona o NKÚ SR bola vypracovaná a NR SR predložená Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2009. Správu (tlač č.1517) prerokoval Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu dňa 26. 04. 2010.

2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a z KF

V roku 2010 ukončil NKÚ SR všetkých jedenásť programov ŠF programového obdobia 2004 – 2006. Činnosť NKÚ SR počas celého programového obdobia 2004 – 2006 a výstupné dokumenty z kontrol NKÚ SR, ako orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF budú podkladom pre vydanie rozhodnutí EK o zúčtovaní programov, implementovaných v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu.

V pozícii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci z KF programového obdobia 2004 – 2006 vykonal NKÚ SR v roku 2010 záverečné kontroly týchto šiestich projektov:

- Intenzifikácia čistiarnie odpadových vôd v Žiline a rozšírenie kanalizácia,
- Košice – kanalizácia a čistenie odpadových vôd,
- Systém odkanalizovania a čistenia odpadových vôd v meste Šaľa a priľahlom regióne,
- Systém odkanalizovania a čistenia odpadových vôd v meste Humenné a v regióne Horný Zemplín,
- Piešťany – rekonštrukcia kanalizácie a čistiarnie odpadových vôd,
- Modernizácia železničnej trate – II.etapa – Piešťany – Nové Mesto nad Váhom.

NKÚ SR následne vydal na tieto projekty vyhlásenia o ukončení pomoci a spolu so správami, obsahujúcimi všetky požadované informácie a v stanovenom termíne predložil príslušným orgánom EK. Podkladom pre stanoviská vyjadrené vo vyhláseniach boli výsledky nielen vlastných, ale všetkých kontrol a auditov vykonaných kontrolnými orgánmi EÚ a SR počas celej doby implementácie projektov v jednotlivých subjektoch a závery z analýz stavu plnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Pri žiadnom zo šiestich kontrolovaných projektov neprekročila celková chybovosť v rámci kontrol vzorky tolerovateľnú úroveň 2% hodnoty kontrolovaných oprávnených výdavkov na projekt a zistené nedostatky sa odstránili alebo boli v štádiu odstraňovania. Napriek tomu NKÚ SR pri štyroch

zo šiestich preverovaných projektov uviedol výhradu vo vyhláseniach o ukončení pomoci. Dôvodom boli neuzatvorené finančné opravy za nedostatky zistené pri spätnom overení verejného obstarávania.

2.3 Plnenie funkcie vnútorného audítora EUROSAL

V roku 2010 vykonávali zástupcovia NKÚ SR a EDA funkciu vnútorného audítora účtov EUROSAL a to už vo svojom druhom funkčnom období. Audítori v súlade s čl. 15 Štatútu EUROSAL vykonali následný audit jej účtov a účtovných dokladov za rok 2009. Audit bol zameraný na preverenie príjmov a výdavkov EUROSAL, finančných investícií a na správnosť ich obstarania.

Audit bol ukončený výrokom, že finančné výkazy dávajú pravdivý obraz o finančnej situácii účtov EUROSAL k 31.12.2009. Z vykonaného auditu bola vypracovaná správa, ktorú podpísali najvyšší predstavitelia oboch auditujúcich inštitúcií a následne bola zaslaná Výkonnému výboru EUROSAL.

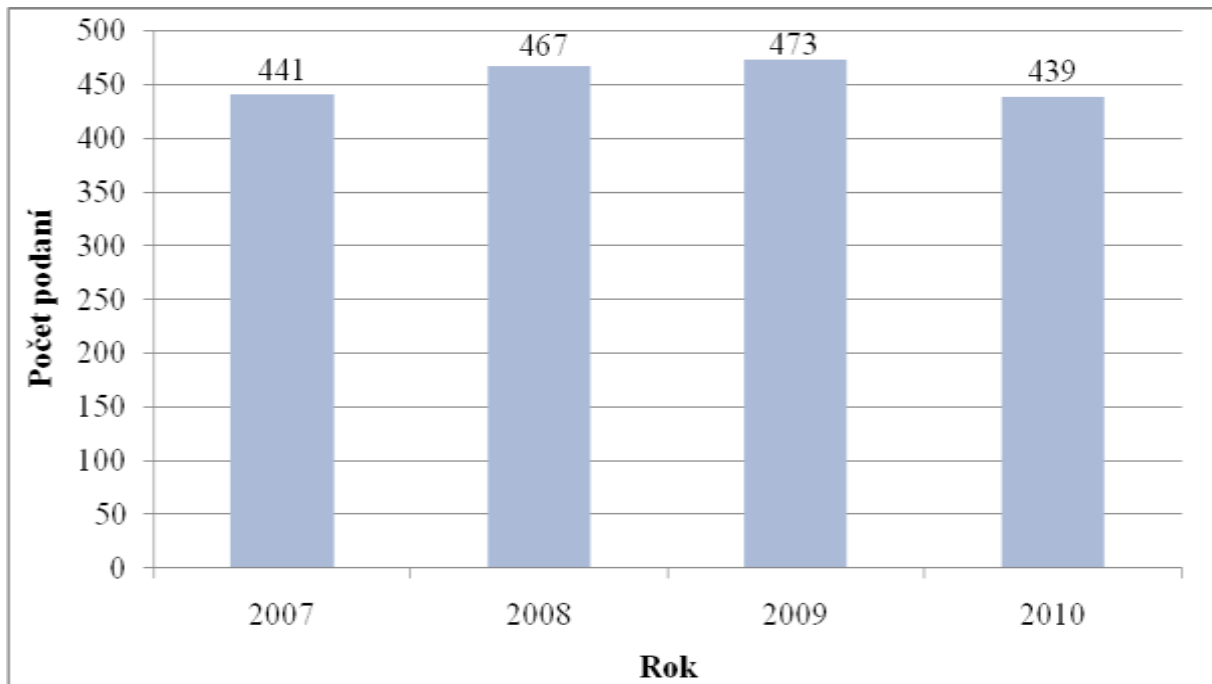
2.4 Súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi

NKÚ SR v roku 2010 na základe skutočností zistených pri výkone kontroly podal prokuratúre jedno oznámenie v netrestnej oblasti, v ktorom upozornil na rozpor všeobecne záväzného nariadenia mesta Prievidza so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

V 14 prípadoch bol NKÚ SR požiadaný zo strany orgánov činných v trestnom konaní o poskytnutie súčinnosti, pričom v 7 prípadoch NKÚ SR poskytol fotokópiu protokolu o výsledku kontroly, v 3 prípadoch poskytol informáciu týkajúcu sa evidovaných sťažností, v 3 prípadoch orgánom činným v trestnom konaní oznámil, že v uvedenej oblasti nevykonal žiadnu kontrolu. V jednom prípade bola zo strany kontrolóra NKÚ SR poskytnutá svedecká výpoveď.

2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb

NKÚ SR v roku 2010 zaevidoval celkom 439 podaní fyzických osôb a právnických osôb, čo v porovnaní s rokom 2009 predstavovalo pokles o 34 podaní; zároveň ide o najmenší počet podaní za ostatné roky. Prehľad o počte podaní fyzických osôb a právnických osôb za roky 2007 až 2010 je uvedený v nasledujúcom grafe:

Z uvedeného počtu podaní patrilo do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR 284 podaní (65 %) a ostatné podania sa jej netýkali.

Z podaní patriacich do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR poukazovala prevažná väčšina na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom (160 podaní), na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov poukazovalo 75 podaní, na problematiku verejného obstarávania 23 podaní, na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami EÚ 14 podaní a na nedostatky v oblasti správy daní a poplatkov 12 podaní.

Do oblasti územnej samosprávy smerovalo 188 podaní, to znamená 67 % z celkového počtu podaní patriacich do pôsobnosti NKÚ SR. Najviac podnetov smerovalo proti obciam (132 podaní) a mestám (34 podaní). Na činnosť samosprávnych krajov poukázalo 5 podaní a proti právnickým osobám v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo s majetkovou účasťou subjektov územnej samosprávy smerovalo 17 podaní. Sťažnosti voči obciam poukazovali najčastejšie na nedostatky vyskytujúce sa v činnosti celej obce a jej orgánov – starostu, obecného zastupiteľstva, ako aj obecného úradu a hlavného kontrolóra.

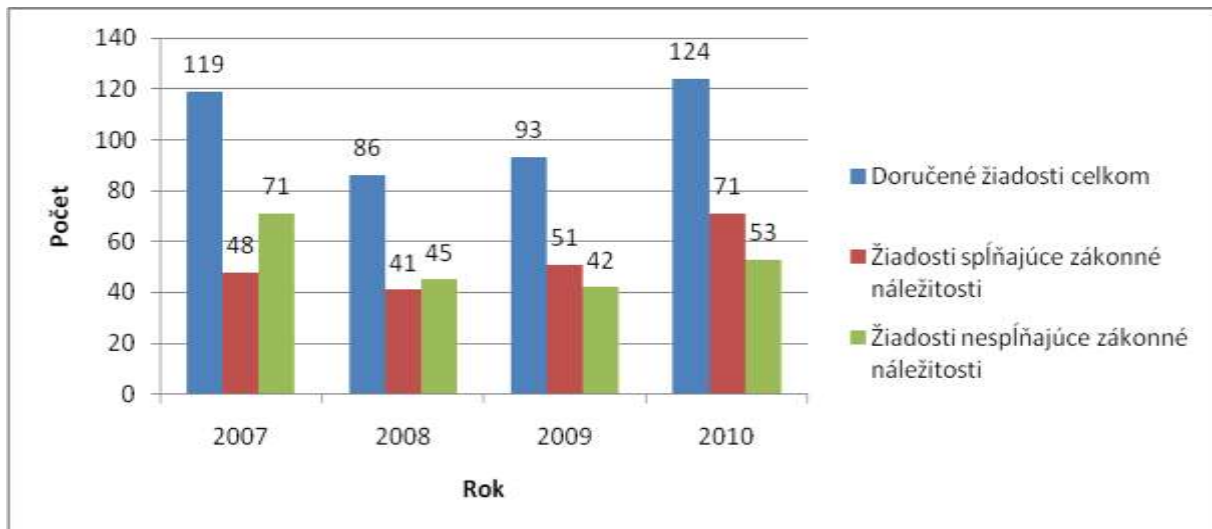
Proti ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a iným právnickým osobám pôsobiacim vo verejnej správe, akými sú napríklad Sociálna poisťovňa alebo verejné vysoké školy, smerovalo v minulom roku 96 podaní, čo predstavuje 33 % z celkového počtu podaní patriacich do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR.

Z podaní, ktoré nepatrili do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR išlo najčastejšie o spotrebiteľské reklamácie a žiadosti o riešenie problematiky vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam; ďalšou skupinou boli podania týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov, konaní správnych orgánov, ako aj orgánov činných v trestnom konaní.

2.6 Styk s verejnosťou

NKÚ SR v roku 2010 cieľavedome skvalitňoval a prehlboval svoju komunikáciu s verejnosťou, so zámerom zvyšovať informovanosť občanov a médií o poslaní a úlohách úradu, jeho pôsobnosti, kompetenciách a predovšetkým o výsledkoch kontrolnej činnosti.

Počet doručených žiadostí o sprístupnenie informácií, radu, stanovisko, či vysvetlenie má od roku 2007 stúpajúcu tendenciu. V roku 2010 NKÚ SR zaevidoval celkom 124 všetkých podaní, čo je o 31 viac ako v roku 2009. Nárast tak predstavuje 25 %. Výrazne prevažovali žiadosti doručené elektronickou formou, ktoré tvorili viac ako 90 % z celkového počtu podaní; naopak počet písomných podaní sa v porovnaní rokov 2007 – 2010 znížil z 22 na 9 podaní. Všetky žiadosti o sprístupnenie informácií boli vybavené v zákonom stanovenej lehote. Vývoj počtu doručených žiadostí je znázornený v nasledujúcom grafe:

Počet podaní spĺňajúcich náležitosti žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“) v roku 2010 mierne stúpol, keďže NKÚ SR bolo doručených 71 takýchto žiadostí, čo predstavuje viac ako 57 % všetkých zaevidovaných podaní, kým v roku 2009 to bolo 55 %. Podľa predmetu žiadostí o sprístupnenie informácií smerovalo 31 k všeobecným otázkam a dokumentom NKÚ SR, čo má stúpajúcu tendenciu a predstavuje 43,6 % žiadostí. Obsah týchto žiadostí sa týkal najmä kompetencií a pôsobnosti úradu, postupu kontroly a organizačnej štruktúry NKÚ SR. Stúpili tiež požiadavky o zaslanie podkladov k diplomovým a bakalárskym prácam študentov VŠ, a to aj napriek tomu, že informácie sú zverejnené na webovom sídle úradu. Žiadosti o poskytnutie výsledkov kontrol NKÚ SR v oblasti štátnej správy predstavovali 25 % a v oblasti samosprávy 14 % z celkového počtu žiadostí o sprístupnenie informácií. Žiadna z týchto žiadostí nebola v roku 2010 zamietnutá rozhodnutím.

V rámci skvalitňovania komunikácie s verejnosťou odpovedal úrad na všetky žiadosti a podania, ktoré nespĺňali náležitosti zákona o slobodnom prístupe k informáciám (aj v prípade, keď nebol podľa cit. zákona povinný). Okrem vysvetlenia postavenia a právomocí NKÚ SR odporúča žiadateľom možné riešenia a postupy, za čo viacerí vyjadrili poďakovanie za odpovede a ústretový prístup.

NKÚ SR zverejňoval správy o výsledkoch kontrol priebežne na svojom webovom sídle www.nku.gov.sk v časti Aktuality a štvrťročne v elektronickom Spravodajcovi NKÚ SR. Celkom bolo v roku 2010 zverejnených 114 informácií o vykonaných kontrolách. Odbor komunikácie NKÚ SR zároveň intenzívne spolupracoval s masovokomunikačnými prostriedkami, ich požiadavky vybavoval promptne a korektne. V roku 2010 bolo v dennom monitoringu médií zverejnených celkom 530 informácií o NKÚ SR.

V roku 2010 rozšíril NKÚ SR svoju informačnú aktivitu a otvorenosť aj voči verejnosti. Bolo vydaných niekoľko publikácií, napr. „Kontrolná činnosť NKÚ SR v územnej

samospráve v období rokov 2006 – 2009“, ktorá obsahuje skúsenosti NKÚ SR z kontrol v tejto oblasti, či publikácia „Aktivity NKÚ SR v oblasti uplatňovania medzinárodných štandardov a budovania kapacít v rokoch 2005 – 2012“. Občania boli informovaní o činnosti NKÚ SR aj prostredníctvom internetovej verzie časopisu Kontrolór, ktorý NKÚ SR zverejňuje na svojom webovom sídle.

NKÚ SR pokračoval aj v skvalitňovaní internej komunikácie. V dennom monitoringu médií, v internom časopise i prostredníctvom vnútornej intranetovej siete informoval svojich zamestnancov o dianí na NKÚ SR, ale i o rokovaní NR SR, vlády SR, poskytoval správy z oblasti verejných financií, daní, kontroly prostriedkov EÚ, či pôsobenia samospráv. NKÚ SR vydal aj pravidelné štvrťročné čísla interného elektronického časopisu, v ktorom informuje zamestnancov o pracovných aktivitách, skúsenostiach z vykonaných kontrol, ale tiež o živote úradu.

2.7 Medzirezortné pripomienkové konanie

NKÚ SR sa iniciatívne vyjadruje k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov a k iným materiálom určeným na rokovanie vlády SR. V medzirezortnom pripomienkovom konaní v roku 2010 pripomienkoval 747 materiálov, z toho 400 materiálov legislatívnej povahy a 347 materiálov nelegislatívnej povahy.

K 83 materiálom legislatívnej povahy uplatnil 550 obyčajných pripomienok. K materiálu „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ uplatnil dve zásadné pripomienky, ktoré boli zo strany predkladateľa (MF SR) bez rozporu akceptované. K 114 materiálom nelegislatívnej povahy uplatnil 214 obyčajných pripomienok, resp. odporúčaní.

Z pripomienkovaných materiálov považuje NKÚ SR za najdôležitejšie tie, ktoré majú vzťah k rozpočtu verejnej správy. NKÚ SR vo viacerých prípadoch predkladateľom poukázal na nedodržiavanie Metodického pokynu na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády SR, pretože materiál neobsahoval informáciu o tom, či má alebo nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, alebo na sociálnu oblasť. V iných prípadoch NKÚ SR upozornil, že materiál síce obsahuje doložku vybraných vplyvov na rozpočet verejnej správy, ale v rozpore s uvedeným metodickým pokynom výška vplyvov nebola vyčíslená. Vyskytli sa tiež prípady, že vo vyhodnotení pripomienkového konania predkladateľ pripomienky NKÚ SR neuviedol, resp. uviedol, že pripomienky akceptuje, avšak v materiáli na rokovanie vlády SR pripomienky neboli zapracované.

2.8 Medzinárodné aktivity

NKÚ SR je členom medzinárodnej organizácie združujúcej NKI z celého sveta (INTOSAI) a jej európskej organizácie EUROSAI. V rámci EÚ je NKÚ SR členom Kontaktného výboru vedúcich predstaviteľov NKI členských štátov EÚ a EDA (Kontaktný výbor). V intenciách zákona o NKÚ SR a s cieľom posilnenia postavenia úradu v uvedených organizáciách venuje NKÚ SR trvalú pozornosť rozširovaniu bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce s NKI v Európe a vo svete.

V roku 2010 mal NKÚ SR svojich zástupcov delegovaných do siedmich výborov,

podvýborov a pracovných skupín pôsobiacich v rámci INTOSAI a do troch pracovných skupín pôsobiacich v rámci EUROSAI. Okrem toho sa zamestnanci NKÚ SR podieľali aj na činnosti siedmich pracovných skupín Kontaktného výboru.

V roku 2010 sa uskutočnilo celkom 46 vyslaní 86 zamestnancov na zahraničné pracovné cesty a 21 prijatí 76 osôb zo zahraničia. Zahraničné pracovné cesty mali charakter stretnutí na najvyššej úrovni, stretnutí členov pracovných skupín v rámci INTOSAI, EUROSAI a Kontaktného výboru vedúcich predstaviteľov NKI členských štátov EÚ, seminárov a konferencií, stretnutí k medzinárodným kontrolám a iným pracovným oblastiam.

V rámci zahraničných aktivít bola významná aj účasť teamu vedeného podpredsedníčkou NKÚ SR na XX. Kongrese INTOSAI v Johannesburgu, ktorý bol zameraný na význam a prínos NKI pre spoločnosť a na kontrolu životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja.

NKÚ SR prezentoval pokrok v oblasti výkonu kontroly aj na ďalších medzinárodných podujatiach, napr. na rokovaní prezidentov NKI členských štátov EÚ a EDA v Luxemburgu.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín EÚ a EDA v Luxemburgu

V rámci regionálnej spolupráce, na základe rotácie predsedníctva, zorganizoval NKÚ SR v roku 2010 každoročné stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI stredoeurópskych krajín Vyšehradskej skupiny, Rakúska a Slovinska, ktoré viedol predseda NKÚ SR. Predmetom tohto stretnutia bola téma aktivity NKI v období finančnej a hospodárskej krízy, bilaterálna a multilaterálna spolupráca a ďalšie témy. NKÚ SR moderoval viaceré témy, medzi inými aj „úloha NKI v čase hospodárskej krízy“ a pripravil závery z rokovania, ktoré majú ďalšie stretnutia tejto skupiny orientovať na významné témy a rozšíriť spoluprácu, napr. aj formou koordinovaných seminárov.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín V4, Rakúska a Slovinska v SR

Hlavným prínosom medzinárodných aktivít NKÚ SR bol rozvoj bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov s NKI v celosvetovom rozsahu, zvyšovanie kvality a efektívnosti kontrolnej činnosti na základe získavania a výmeny odborných informácií a skúseností, ako aj zvyšovanie medzinárodného kreditu SR v oblasti kontroly.

Prijatie delegácie NKI Rumunska

K významnému pokroku v oblasti zabezpečenia kvality kontroly NKÚ SR patrí realizácia medzinárodného nezávislého posúdenia vybraných oblastí činnosti úradu (tzv. Peer Review) zo strany NKI Spojeného kráľovstva, Estónska, Slovinska a Poľska. O jeho vykonaní rozhodlo vedenie NKÚ SR v záujme skvalitnenia činnosti úradu. Nezávislé posúdenie NKÚ SR bude ukončené v roku 2011. Z externého prostredia sa tak poskytne obraz o úrovni implementácie medzinárodne uznávaných štandardov na jeho podmienky, celkovej správnosti nastavenia vnútorných postupov NKÚ SR a umožní získať odporúčania na ich zdokonalenie.

V oblasti dvojstranných vzťahov predseda NKÚ SR a prezident Švajčiarskeho federálneho kontrolného úradu podpísali memorandum o spolupráci NKI oboch krajín, ktorého predmetom bude najmä oblasť informačných technológií.

Ťažisko medzinárodných aktivít NKÚ SR sa postupne presunulo do oblastí vzdelávacieho charakteru. NKÚ SR realizoval rámcovú spoluprácu s NKI Nórska v oblasti vzdelávacích aktivít s cieľom zvýšenia kvality a efektívnosti svojich činností v rámci zákonom stanovenej pôsobnosti pri plnení svojho poslania. Na strane druhej NKÚ SR vyhovel žiadosti generálnej audítorky NKI Chorvátska a vykonal pre kontrolórov uvedenej inštitúcie školenie v oblasti kontroly prostriedkov EÚ. Generálna audítorka Chorvátska sa pochvalne a s uznaním vyjadrila k aktívnemu prístupu NKÚ SR.

Významným prínosom pre NKÚ SR boli praktické skúsenosti získané z medzinárodnej paralelnej kontroly s NKI Poľska a Litvy zameranej na epizootickú bezpečnosť po vstupe do Schengenského priestoru. Predseda NKÚ SR podpísal spoločnú správu z tejto trojstrannej kontroly v decembri vo Varšave.

Podpis spoločnej správy NKÚ SR, NKI Poľska a NKI Litvy

Nemenej významnou bola aj činnosť zástupcov NKÚ SR na rokovaníach medzinárodných pracovných zoskupení pri prezentovaní jeho práce a ich podiel na tvorbe strategických dokumentov INTOSAI, EUROSAI a Kontaktného výboru vedúcich predstaviteľov NKI členských štátov EÚ, ktoré boli schválené na XX. Kongrese INTOSAI v roku 2010.

Zahraničné aktivity NKÚ SR realizované v roku 2010 prispeli k presadzovaniu zásad nezávislej kontroly a upevňovaniu jeho postavenia nie len v stredoeurópskom regióne, ale aj v rámci EÚ.

3 Ľudské zdroje a hospodárenie NKÚ SR

3.1 Ľudské zdroje

Celkový počet zamestnancov NKÚ SR k 31.12.2010 predstavoval 312 zamestnancov, z toho 296 zamestnancov v štátnej službe a 16 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. V priebehu hodnoteného roka bola veľká pozornosť venovaná ich odbornému vzdelávaniu, pretože aplikácia medzinárodných štandardov ISSAI ako záruka primeranej kvality kontroly zákonite vyžaduje sústavné prehĺbovanie odbornej kvalifikácie a profesionálnej spôsobilosti kontrolórov a zamestnancov úradu.

Vzhľadom na nutnosť konsolidácie verejných financií a zníženie limitu mzdových výdavkov na rok 2011 NKÚ SR prijal v roku 2010 opatrenia na zabezpečenie tejto úlohy s cieľom minimalizovať jej dopad na výkon kontrolnej činnosti.

V súlade s plánom vzdelávania pokračovala v roku 2010 realizácia projektu „Moderný a flexibilný úrad – budovanie kapacít ľudských zdrojov NKÚ SR časť 1 a časť 2“. Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálne inklúzia. Cieľom projektu, ktorý je plánovaný na obdobie september 2009 až december 2011, je zvýšenie výkonnosti, zodpovednosti a motivácie zamestnancov NKÚ SR posilnením ich vedomostí, zručností a výmeny skúseností.

V roku 2010 sa z uvedeného multicieľového projektu uskutočnili najmä školenia v oblasti rozvoja kontrolórskych znalostí a zručností a používania nových informačných technológií. Okrem vzdelávacích aktivít uskutočnených v rámci uvedeného projektu sa realizovalo aj 45 individuálnych školení vyplývajúcich z potrieb preškolenia zamestnancov prevažne v spojitosti s legislatívnymi zmenami a požiadavkami legislatívy SR.

V roku 2010 po podpise zmluvy dňa 24.05.2010 s hlavným dodávateľom Kontrolárskeho informačného systému NKÚ SR sa začali realizovať hlavné aktivity Národného projektu: Kontrolársky informačný systém NKÚ SR – Elektronické služby NKÚ SR (KIS NKÚ SR) financovaného Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti. K jednotlivým modulom KIS NKÚ SR boli menované realizačné tímy pozostávajúce zo 40 kľúčových užívateľov/zamestnancov NKÚ SR. Počas prvej a druhej etapy projektu boli vypracované projektové dokumenty, boli dodané hardvérové a softvérové komponenty a uskutočnilo sa 26 analytických stretnutí, na ktorých sa identifikovali detailné požiadavky, ktorých výstupom bol dokument Detailná analýza požiadaviek a návrh riešenia KIS NKÚ SR. Počas tretej etapy sa uskutočnilo 20 implementačných stretnutí k modulom infraštruktúra, správa registratúry a dokumentov a modul pre správu identít. Zároveň bolo vytvorené testovacie

a produkčné prostredie so zameraním na správu registratúry a dokumentov. Predpokladaný termín ukončenia projektu je december 2011.

3.2 Hospodárenie NKÚ SR

Podľa zákona o štátnom rozpočte na rok 2010 boli pre kapitolu NKÚ SR na rok 2010 schválené nasledovné záväzné ukazovatele:

Príjmy	11 850 eur
Výdavky	8 195 815 eur

Schválený rozpočet výdavkov na rok 2010 bol v priebehu roka rozpočtovými opatreniami upravený na sumu 9 442 015,15 eur. V objeme celkového upraveného rozpočtu výdavkov boli zahrnuté aj prostriedky určené na spoločné programy SR a EÚ vo výške 1 367 200,15 eur (projekty vzdelávania a projekt Operačného programu Informatizácia spoločnosti – KIS NKÚ SR).

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy bolo vykonaných deväť rozpočtových opatrení. Päť realizovaných rozpočtových opatrení boli povolenia k prekročeniu limitu výdavkov z titulu žiadosti o zálohové platby na financovanie spoločných programov SR a EÚ. Dve rozpočtové opatrenia boli na žiadosť NKÚ SR a to: povolené prekročenie limitu výdavkov, zvýšenie limitu kapitálových výdavkov a presun bežných výdavkov do kapitálových výdavkov v rámci kapitoly. Dvoma rozpočtovými opatreniami boli realizované presuny prostriedkov do nasledujúceho roka. Boli to presuny kapitálových výdavkov a zostatku zo zálohovej platby na projekt Operačného programu Informatizácia spoločnosti – KIS NKÚ SR.

Skutočné čerpanie výdavkov upraveného rozpočtu v roku 2010 dosiahlo 9 369 744,74 eur, čo predstavuje 99,23 % upraveného rozpočtu kapitoly. Najväčší podiel (71,18 %) na čerpaní výdavkov predstavovali osobné náklady (mzdy 4 957 919,04 eur, poisťné a príspevok do poisťovní 1 652 058 eur a bežné transfery – odchodné, odstupné a nemocenské dávky 59 845,12 eur).

Prevádzkové výdavky (cestovné, energie, materiál, dopravné, opravy a údržba, nájomné, služby a výdavky na členské príspevky tuzemským i medzinárodným organizáciám a bežné výdavky na spoločné programy SR a EÚ) predstavovali 21,08 % celkového objemu čerpaných výdavkov.

Kapitálové výdavky boli čerpané vo výške 724 674,11 eur, t.j. 7,73 % celkových čerpaných výdavkov. Finančné prostriedky boli použité na obstaranie výpočtovej techniky a softvéru, nákup služobných motorových vozidiel a rekonštrukcie v priestoroch expozitúr. V čerpaní kapitálových výdavkov sú zahrnuté aj prostriedky na kapitálové výdavky v rámci spoločných programov SR a EÚ.

Príjmy rozpočtu NKÚ SR v hodnotenom období roka 2010 dosiahli 20 524,53 eur, t.j. 173,20 % pôvodne rozpočtovaných príjmov. Prekročenie ukazovateľa ovplyvnili príjmy získané z prenájmu budov a priestorov (školiace stredisko v Bojniciach, bufet - budova v Bratislave).

Rozpočtová kapitola NKÚ SR dodržala všetky záväzné ukazovatele pre rok 2010 vrátane rozpočtových opatrení vykonaných v priebehu roka.

3.3 Vnútorý audit

V podmienkach NKÚ SR bol vnútorý audit v roku 2010 vykonávaný v súlade so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite. V nadväznosti na ročný plán činnosti vnútorného auditu boli realizované nasledovné aktivity: vnútorý audit zhody dodržiavania postupov verejného obstarávania vykonaného na NKÚ SR za rok 2009; kontrola hospodárenia NKÚ SR za rok 2009; následný audit vnútorných smerníc úradu; vnútorý audit systému zabezpečenia vnútorných kontrolných činností na NKÚ SR a vnútorý audit zameraný na správu a starostlivosť so zvereným majetkom a aktívami úradu.

Vykonaním vyššie uvedených vnútorných auditov bolo možné vysloviť uistenie, že na NKÚ SR boli všetky procesy súvisiace s verejným obstarávaním vykonávané správne a v súlade s predpismi; riadiace a kontrolné systémy riadne fungujú, sú účinné a sú v súlade s platnými predpismi; vnútorý kontrolný systém úradu je usporiadaný správne; oddelenie jednotlivých funkcií súvisiacich s finančným riadením je primerané a jednoznačné; každá finančná operácia podlieha predbežnej kontrole a systém oddelenosti jednotlivých funkcií a autorizačných oprávnení je zabezpečený a dodržiavaný; Ďalej bolo zistené, že sa dodržiavajú parametre efektívnosti a hospodárnosti nakladania s finančnými prostriedkami; postupy súvisiace s finančným riadením sú vykonávané v súlade s predpismi; účtovná závierka za rok 2009 bola v súlade s celkovým rámcom finančného vykazovania a že revízie správy majetku úradu a starostlivosť o majetok a aktíva boli vykonávané riadne a zodpovedne.

Záver

NKÚ SR ako štátny orgán, ktorý je vo svojej kontrolnej činnosti nezávislý, uplatňoval aj v roku 2010 svoju pôsobnosť v súlade s príslušnými ustanoveniami ústavy SR, zákona o NKÚ SR a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov. Kontrolnú činnosť NKÚ SR vykonával podľa medzinárodných štandardov ISSAI s využitím dobrej praxe partnerských NKI a EDA. Aktívne sa zapájal do medzinárodnej spolupráce v rámci INTOSAI a EUROSAI v oblasti zjednocovania metodiky kontrolnej činnosti v podmienkach globálnych finančno – hospodárskych vzťahov.

V súlade so základnými princípmi činnosti NKI zabezpečoval NKÚ SR aj v roku 2010 transparentnosť svojej činnosti, efektívnu komunikáciu a výmenu poznatkov s kontrolovanými subjektmi a príslušnými orgánmi a organizáciami štátu, územnej a záujmovej samosprávy. NR SR a jej výborom predkladal príslušné stanoviská a správy a vykonal kontrolu, o ktorú bol požiadaný s cieľom umožniť zákonodarnému zboru efektívne vykonávať svoje právomoci. Realizácia výsledkov kontrolnej činnosti, v rámci ktorej sú podrobnejšie uvedené konkrétne výstupy z jednotlivých kontrolných akcií, resp. na základe zovšeobecnených poznatkov NKÚ SR je uvedená v bode 1.8 tejto správy.

NKÚ SR bude vo svojej kontrolnej činnosti pokračovať v nadväznosti na „Strategický plán INTOSAI na roky 2011 – 2016“ a v súlade so svojím strategickým smerovaním prijatým v predchádzajúcich rokoch. Ťažiskovú úlohu v kontrolnej činnosti NKÚ SR budú aj naďalej plniť kontroly čerpania prostriedkov z EÚ, s cieľom napomáhať ich hospodárnemu a efektívnemu využitiu v podmienkach SR. NKÚ SR tiež rozšíri zameranie kontroly na efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov, ich transparentnosť a opodstatnenosť v podmienkach verejnej správy. Veľkú pozornosť bude NKÚ SR naďalej venovať kontrolnej činnosti v oblasti územnej samosprávy a vykonávaniu medzinárodných kontrolných akcií, ako aj ďalších činností vyplývajúcich zo záverov a odporúčaní kongresov INTOSAI, EUROSAI a dohôd s partnerskými NKI a EDA.

Zavedením spoločného systému hodnotenia kvality implementáciou modelu CAF 2006 ako manažérstva kvality riadenia, prijatím záverov Peer Review, realizáciou vzdelávacieho projektu a vytvorením Kontrolárskeho informačného systému sú vytvorené podmienky na ďalšie fungovanie NKÚ SR ako efektívne pôsobiacej nezávislej kontrolnej inštitúcie.

Bratislava marec 2011